

СВОБОДНА МИСЪЛ

ИЗДАВА ФЕДЕРАЦИЯТА НА АНАРХИСТИТЕ В БЪЛГАРИЯ • LE JOURNAL DE LA FÉDÉRATION ANARCHISTE BULGARE (FAB)

Социология на социализма

4

Какво всъщност представляваше съветският лагер и в какво превърна лагеруващите?

Възможен ли е анархизмът в отделна страна?

4

Продължение на дискусиата за революционната стратегия.

Има ли бъдеще ядрената енергетика?

8

Новите стари въпроси след земетресението в Япония.

Уроците от гражданската война

9

Интервю с Хозе Пеирац за Испанската анархистка революция.

Какви революционери (не) търсим

10

Друг поглед към годишнината от Априлското въстание.

ЗАЩО НЕ ИСКАТ ДА НИ ОБЯСНЯТ

НА СТРАНИЦА 3

Кой пак види гаещите

„ИЗЛИШНИТЕ“ ХОРА

Изменник на родината

За десет години Д. изменя два пъти на родината си. Родината му е Ирак. Той е кюрд.

Първия път избягва от управлението на Садам. Не е специално преследван от властите, но дори за по-заможните кюрди (за да излезеш нелегално от страната ти трябва поне няколко хиляди долара) животът в изгнание е по-лек от живота в страната им. Между другото, той разказва, че дори когато били в чужбина, иракчаните учели децата си да говорят хубаво за Садам – не се знае къде може да вкарат някого в беля.

Д. пристига в Англия нелегално в камуон, заедно с дру...

» » продължава на страница 7

НЕМИЛА РОДНА КАРТИНКА

Картофите – с бомби

Каквото посадиш...

Министър-председателят генерал-лейтенант доктор хо...

норис кауза Бойко Борисов, накратко бате Бойко, ни посвещава да садим картофи, щом не ни изнасят повишените цени на пазара. Бате Бойко, който още веднъж засвидетелства своята почит към тоталитарния бей от „светлото минало“ Тодор Живков, сподели, че неговото семейство никога не било купувало картофи от магазина. Накратко: засрами се, българинo! Сей и копай, днес му е времето!

Точно така! А освен картофи, ще си садим хляб, може направо нарязан, животоспасяващи лекарства, учебници за

децата, стига да са останали незатворени училища извън София, ще сеем кисело мляко, предназначението на което явно е само да помага за оцеляване на затрупани в къщите им японци, сирене, кашкавал, резервни части за колата втора употреба, нафтичка и бензинец в туби, бива и салам, а по-добре суджуци и кюфтета, компютри, обувки, мебели. защо не и ток? Лехичка – киловат, декар – мегават. Екологичен, то се знае.

Можем даже да посадим и една цветна леа със свобода, » » продължава на страница 6

ЛИБИЯ

Тръгне ли да те освобождава НАТО...

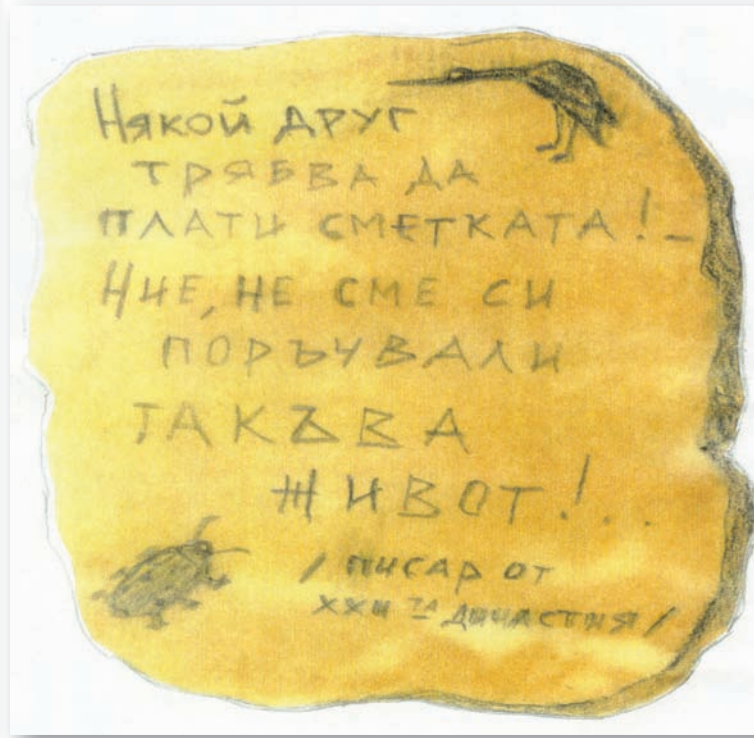

Пратениците на Саркози, които съвсем неотдавна предлагаше на тунзийския диктатор полицейска помощ срещу народното въстание, които доскоро демонстрираше приятелство с Кадафи, успяха да изтръгнат от бунтовниците в Либия обещания за икономически отстъпки и стабилност при доставките на петрол. След което френското

правителство светкавично спретна военна коалиция за авиационни удари срещу войските на либийския сатрап, използвайки решението на Съвета на сигурност на ООН за спиране на насилието в Джамахирията. НАТО побърза да се включи в мелето и както винаги, бомбите на „освободителите“ поразиха и първите бунтовници на 1 април. С извинения, разбира се.

Какво прави впечатление?

Европа и САЩ без усилие търпяха редица арабски режими от съображения за „стабилн...» » продължава на страница 3

БЕЗ ЛОГО

СТАТИИ
АНАЛИЗИ
МНЕНИЯ
ТЕХНОЛОГИИ
ИКОНОМИКА
КУЛТУРА
ПОЛИТИКА
БЪЛГАРИЯ
ОЦЕНКИ

www.bezlogo.com

ИДВАЩИЯТ БУНТ

» » продължава от миналия брой

Четвъртият кръг: „По-малко имущество, повече отношения!“

След тридесет години на масова безработица, „криза“, обещания за „излизане от тунела“, подигравки с надеждите и сеене на нови илюзии, искат да ни накарат още да върваме в икономиката. Точно 30 години, прекъснати от няколко илюзорни антракта: този от 1981–1983 г., свързан с илюзията, че едно ляво правителство може да донесе щастие на народа; антрактът на „годините на мангизите“ (1986–89), когато всички трябваше да станем богати делови хора и борсови играчи; антрактът Интернет (1998–2001), когато всички щяхме да си намерим виртуална работа, ако останем свързани в мрежата, в която многоцветната, но единна, мултикултурна и образована Франция ще спечели всички световни купи. Днес обаче сме изразходвали всички свои резерви от илюзии: стигнахме дъното, нямаме пари, а имаме и заемим без покритие към банките.

Най-сетне стана ясно: не икономиката е в криза, а самата икономика е **кризата**; не е работата онова, което ни липсва, а работата ни е в повече. След като са претеглили внимателно всичко, продължават да ни убеждават отново, че не била кризата, която ни депресирала, а... растежът.

Трябва да признаем, че скучното повтаряне на борсовите индекси ни засяга почти толкова, колкото и една литургия на латински. За щастие, ние не сме само отделни единици, които са стигнали до това заключение. Ние не говорим за онези, които живеят от различни измами: контрабандисти от всякаква порода или хора, които от десет години живеят на социални помощи. Нито за всички, които повече не могат да се идентифицират с работата си и със свободното си време. За всички, които са приели минимума, а всъщност са максимумът. За всички, които намират за нормална циничната експлоатация на една „гъвкава“ работна ръка и приемат примера с пенсионерите, които „изяждат“ стандарта ни.

Ние не говорим за всички тези, които въпреки всичко, по един или друг начин, трябва да стигнат до подобно на нашето заключение.

Това, което говорим, е предназначено за всички тези страни и цели континенти, които изгубиха икономическата вяра, докато гледаха как боингите на Международния валутен фонд минават с грохот над тяхната мизерия, и които, макар и за малко, изпитаха на свой гръб филантропията на скъпо платените чиновници на Световна-

та банка. Тук, в тези континенти, няма и помен от тази „криза на призванията“, която западната икономика понася апатично. Тези, за които са предназначени думите ни, са в Гвинея, в Русия, в Аржентина, в Боливия и навсякъде, където мощното и трайно дискредитиране на финансовата религия на МВФ, Световната банка и тяхното духовенство е необратим факт. Пробуждането от анестезията се вижда и от вицове:

„Какво са хиляда икономисти на МВФ, проснати на морското дъно? – Едно добро начало“, се шегуват в Световната банка. Руска шега: „Двама икономисти се срещат, единият пита другия: „Ти разбираш ли какво става?“ и той започва: „Чакай, ще ти обясня.“ „Не, не – прекъсва го първият, – не е трудно да се обясни, аз също съм икономист. Питам дали ти разбираш.“

Самото финансово „духовенство“ също се преструва, че дисидентства и си позволява да критикува догмите. Последното що-годе живо течение в така наречената икономическа наука – течение, което без хумор се нарича „пост- или неаутистична икономика“, – се е заело първа да покаже всички фокуси и узурпирания, всички фалшиви индекси на една наука, чиято единствена роля е да агитира горделиво в полза на дългогодишните напъни на господарите си, да обгради с малко церемонии техните апели за послушание и подчинение и накрая, както правят винаги жреците в религиите, да **достави обяснения**. Защото генерализираното нещастие е престанало да бъде поносимо, след като се е показало такова, каквото е: **без кауза, нито основание за съществуване**.

Фактите? Парите вече не са на почит – нито при тези, които ги имат, нито при тези, на които липсват. Когато питат младите германци какво искат да правят по-късно, **двadeset процента** от тях отговарят „да станат артисти“. Трудът вече не се понася като част от човешката същност. Счетоводството на предприятията признава, че вече не знае **къде се ражда стойността**. Лошата репутация на пазара щеше да настъпи още преди десетина години, ако не беше „научният“ бяс и огромните средства на неговите апологети. Прогресът, в общоприетия смисъл, навсякъде е станал синоним на катастрофата. Всичко бяга от света на икономиката, както всичко бягаше от СССР по времето на Андропов. Който поне малко от малко се е занимавал с последните години на СССР, ще разбере без усилия аналогията във всичките апели за волонтаризъм на нашите ръководители, във всичките им възторжени речи за едно...

светло бъдеще, чиито следи бяха изгубени.

Във всички тези публични изповядвания на политическата вяра в „реформата“ се крият първите пропуквания в Стената. Срутването на „социалистическия“ блок обаче не освети триумфа на капитализма, а само атестира фалита на една от неговите форми. Прочее, умъртвяването на СССР не беше резултат от въстанието на един народ, а от усилията и шмекерията на една преустройваща се номенклатура в процес на мутация. Прокламирайки края на „социализма“, една фракция от господстващата класа се освободи от всякакви анахронични задължения, които я свързваха с народа. Тя пое частния контрол над това, което вече контролираше колективно „от името на всички“, посредством „пролетарската“ диктатура. „Те ни лъжат, че ни плащат, ние ги лъжем, че работим!“ – се казваше в заводите и мините на СССР и неговия блок. „Понеже системата не издържа, да престанем да се правим на социалисти!“ – беше отговорът на олигархията. При раздялата на едните се „паднаха“ сурвините, промишлената инфраструктура, военнопромишленият комплекс, банките и нощните барове, а на другите – мизерията или емиграцията. Както по времето на Андропов не вярваха повече в СССР, така днес никои не вярва на предизборните обещания – в залите за събрания, в работилниците и цеховете, в бюрата или в канцелариите на Франция. „Така не може да продължава!“ отговарят собственици и власти, които дори не търсят да смекчат речите си с „безпощадните закони на икономиката“ и преместват една фабрика през нощта, за да обявят на персонала рано сутринта нейното затваряне и повече не се колебаят да изпратят Групите за намеса на Националната жандармерия, за да прекратят стачката, както се правеше по време на нацистката окупация или при приватизацията на Средиземноморската параходна компания. Цялата смъртоносна активност на настоящата власт се състои в това да управлява тази развалина от една страна и от друга – да постави основите на една... „нова икономика“.

Ние се бяхме приспособили, въпреки всичко, към икономиката. Поколения наред ни дисциплинираха и дресираха, усмиряваха ни и ни превърнаха в производителни, доволни да консумират **поданица**. И ето, че внезапно се разкри всичко, което ние се насилвахме да забравим: **че икономиката е една политика**. И че тази политика днес е политика на селекция вътре в едно **човечество, станало вкупом излишно**. От Колбер до Де Гол, през Наполеон III, държавата винаги е схващала икономика-

та като политика, не по-малко от буржоазията (която извлича печалбите от нея) или от пролетариите (които ѝ се съпротивляват). Съществува само този странен междинен слой от населението, тази куриозна смес от хора, които не вземат страна – дребната буржоазия, която винаги се е преструвала, че вярва в икономиката като в една реалност, защото така тя е съхранявала неутралитета си. Дребни търговци, дребни предприемачи, дребни началства, кадри, професори, посредници от всички родове и видове, които образуват във Франция тази не-класа, този социален желатин, съставен от хора, които искат просто да живуркат встрани от Историята и от нейните бури. По своето предразположение това **блато** е носител на фалшивата съвест, готово на всичко, за да запази в своята полудрямка затворени очите си за войната, която бушува наоколо. Всяко проявяване на фронта се придружава във Франция от измислянето на нов вазелин. През последните десет години това беше **АТТАС (Асоциация за облагане на финансовите сделки в полза на гражданите) с нейната невероятна такса Тобин** (по името на „видния“ американски икономист Джеймс Тобин, който в края на 1970 г. предложи да се въведе данък от... 0,1% върху международните борсови сделки.) Неговото въвеждане беше рекламирано ни повече, ни по-малко като създаване на едно световно правителство, а неговата апология на „реалната икономика“ против финансовите пазари – като „борба с бедността“. Всичко това, гарнирано с нейната (на дребната буржоазия) трогателна носталгия по държавата. Комедията трая колкото трая и завърши като един плосък маскарад. Един вазелин беше заместен от друг – **намаляване на икономическата ръст**. Ако АТТАС със своите курсове за народно просвещение се опита да спаси икономиката **като наука**, намаляването на ръста претендираше да я спаси **като морал**. Пазарният апокалипсис имаше само една алтернатива – нулев ръст. Да се консумира и да се произвежда по-малко. Да станем жизнерадостно пестеливи. Да ядем „био“, да ходим на работа с велосипеди, да спрем да пушим и да следим зорко продуктите, които купуваме. Да се задоволяваме със стриктния необходим минимум. Доброволна простота. „Да преоткроем истинското богатство в разцветата на съжителските социални отношения в един здравословен свят.“ „Да не изчерпваме своя естествен капитал.“ Да вървим към една „здрава икономика“. „Да избягваме регулирането ѝ чрез хаоса.“ „Не генерирайте социални кризи, поставящи под въпрос демокрацията и хумани-

зма!“ Накратко: да бъдем **икономични!** Да се върнем към икономиката на дядо, в златния век на дребната буржоазия през 50-те години на миналия век. „Когато човек е пестелив – обещават ни – собствеността изпълнява отлично своето предназначение, което се състои в това да му позволи да се наслаждава на собствеността си живот, на завет от социалните бури, за частното убежище на своя бит.“

Идилія: графичен дизайнер в ръчно плетен пуловер пие плодотворен коктейл с приятел на терасата на етническо кафене. Компанията е сладкодумна, умерено забавляваща се, не е нито много шумна, нито твърде мъчалива, споглеждат се, усмихвайки се, блажено – тя е толкова цивилизована. По-късно едни ще отидат да копаят градинката си в квартала, докато другите ще правят керамика, дзен будизъм или анимационни филми. Живеят и общуват с чувството, че образуват едно ново човечество, по-мъдро, по-изтънчено. **Последното човечество**. И имат право. Apple и „нулеви-ят ръст“ са в любопитно споразумение за бъдещата цивилизация. Идеята за връщане към икономиката от едно време и удобната мъгла, за която настъпва идеята за големия технологичен скок напред. Защото в Историята връщания не съществуват. Призивът да се върнем в миналото изразява само една от формите на съзнанието на своето време и тя рядко е по-малко модерната. „Нулеви-ят ръст“ не случайно е знамето на рекламните дисиденти от списание „Casseurs de Riv“, чиято цел е да поддържа „ненасилствената борба“, основаваща се върху аргументи против рекламата. Освен „нулеви-ят ръст“ и „ненасилството“, то защитава още „правата на човека“ и... демократията. Откривателите на „нулеви-ят ръст“ – от Римския клуб през 1972 г. – бяха една банда индустриалци и висши държавни функционери, които се позоваваха на един доклад на кибернетици от Масачузетския технологичен институт. Тази конвергенция не е случайна. Тя се вписваше в принудителния поход за подмяна на икономиката. Капитализмът дезинтегрираше за своята печалба всичко, което продължаваше да съществува като социални връзки, сега той се впуска в тяхната нова реконструкция върху собствените си основи. Инкубатор е новото „социализиране“ на отношенията в мегаполиса. По същия начин той разруши естествените светове и понастоящем се впуска в налудничавата идея да ги реконструира като множество контролирани резервати, получили адекватни данайски дарове. •

(следва)

ГОЛЯМАТА МАШИНА ЗА КРИЗИ

Кой всъщност вдига цените?

Неудобният отговор на този въпрос дава Мат Тауби в своята излязла наскоро книга „Гешефтопия“.

Действието в IV глава се развива по време на президентската кампания в САЩ през 2008 г., в която Мат Тауби (кореспондент на сп. „Ролинг стоун“), заедно с преподавателя журналистически корпус от тежките медии (ABC, NBC, CBS, CNN и пр.), чака да чуе поредните бисери от мъдростта на Маккейн или Обама. Тауби пише:

„Ей – казах аз, – някой тук [сред журналистите] знае ли наистина защо бензинът скача? Аз определено хабера си нямам.“

Последва кратка дискусия по въпроса, издигнаха се разни хипотези, но на края стана ясно, че никой от журналистите си нямаше понятие как се дължи скокът на бензина. По-късно прошепах на един друг репортер от пресата: „Това не значи ли, че всички ние сме мошеници? Нали от нас очакват да пишем за тези неща?“

Неговият отговор: „Ти сега ли се усети?“

...
Формулата беше същата, каквато виждаме на всички избори: републиканците демонизират правителството, левичарския активизъм в стил 60-те години и чужденците. Демократите демонизират корпорациите, алчността и десния плещ.

И двамата кандидати пробутваха на народа версия, която нямаше нищо общо с истината. Цените на бензина скачаха по причини, които нямаша никаква връзка с причините, за които тези кандидати говореха. Истината беше, че Уол стрийт беше отворил нова маса в своето казино. Новата игрална маса се наричаше „инвестиране в стокови индекси“ и когато новата игра стана най-голямата красота, Америка изведнъж получи много болезнен урок за чуждите възможности на „облагането без представителство“ (причината, поради която избухва американската война за независимост с Англия през 18 век – б. пр.). Уол стрийт превърна цените на бензина в игрална маса и когато започнаха да удрят кървавото, ние се оказваме длъжни да плащаме чудовищни цени за стока, без която просто не можем да живеем. Уол стрийт продължаваше да залага, ти плащаше голямата цифра, а онова, което в крайна сметка той направи с част от парите, които ти изгуби, е най-поразителното от всичко. Те накараха Америка – теб, мен, всички обикновени хора – да заложим себе си при лихваря, за да платим бензина, който ни бяха принудили да купуваме от самото начало. Да заложим мостовете си,

шосетата и летищата. Буквално да продадем суверенната си територия. Това беше гешефт с почти зашеметяваща прелест, ако сте ценители на подобни неща.

Гешефтът беше двуходово изстискване. Първият ход беше балонът на суровините – напълно предотвратима спекулативна мания, при която цените на петрола хвъркнаха до небесата. Това е може би първият балон в историята, който нанесе тежък удар на една могъща индустриална империя, без никой да се усети. Повечето американци изобщо не знаят, че се е случило. Това е част от прелестта на гешефта – кризата в петролните запаси, която никога не е съществувала.

Това уж не можеше да стане. Още през 1936 г., след като комарджиите, маскирани като брокери от Уол стрийт, съснаха американската икономика, правителството на Франклин Рузвелт прие закон, наречен „Закон за стоковите борси“, който изрично трябваше да попречи на спекулантите да се възползват от стоки от първа необходимост като жито, царевича, соя, нефт и газ. Пазарите на тези стоки от всекидневна необходимост – наречени общо суровини – пострадаха от сериозни манипулации през двайсетте

и трийсетте години на миналия век, които като цяло доведоха предимно до сривове.

Най-известният от тези случаи е с участието на едър брокер от Уол стрийт на име Артър Катън, прочул се като „царя на житото“. Държавата обвинява Катън в тайни сделки на житната борса, за да манипулира цените. Дело то стига до Върховния съд като „Уолас с/у Катън“ и става повод за гласуването на новия закон за стоковите борси през 1936 г., който осигурява на държавата строги надзорни правомощия за контрол на този специфичен вид търговия.

Стоковите борси не приличат на останалите борси по света, защото имат два напълно различни вида участници. Първият вид са хората, които или произвеждат въпросните суровини, или ги купуват – реални земеделци, да речем, или фирми за зърнени храни, които редовно купуват големи количества зърно. Тези участници се наричат „физически хеджъри“. Борсата функционира предимно като място, на което земеделците се срещат с фирмите за зърнени храни и извършват сделки, но също така позволява на тези физически хеджъри да си купуват малка защита срещу несигурността на пазара чрез така наречените фючърсни договори.

Да речем, че вие сте фирмата за зърнени храни и за следващата година сметката ви се връзва, ако успеете да купите царевича за най-много 3 долара на бушел (36 литра – бел. пр.). Царевичата може в момента да върви по 2,90 на бушел, но вие искате да се предпазите от риска, че цените могат да скочат догодина. Затова купувате фючърсни договори за царевича, които ви дават право, да речем, след шест месеца или след година да купувате царевича на 3 долара.

Ако цените на царевичата се вдигнат, ако има страшна суша и царевичата станат дефицитна и абсурдно скъпа, на вас не ви пука, защото вие имате право, гърми-вали, да купувате на 3 долара. Това е правилното предназначение на пазара за стокови фючърси.

Той работи и в обратна посока – може да отглеждате царевича и да се боите, че догодина може пазарът да бъде зает и цената да падне примерно до 2,50 или по-ниско. Тогава продавате фючърси за догодина на 2,90 или 3,00 и си заковавате продажната цена за следващата година. Ако споменатата суша дойде и цената на царевичата хвъркне, вие може да изгубите, но поне можете да планирате бъдещето на приемлива цена. •

(следва)

НАШАТА ПОЗИЦИЯ

За Либия не като за Либия

В анализа на либийските събития (и не само тях) трябва да си изясним дали оценката, която им даваме, и произтичащата от нея позиция, която ще заемем, или акциите, които ще предприемем, съдействат за приближаването на нашата революция или ни отдалечават от нея? („За нас нравствено е всичко, което способства за тържеството на революцията и безнравствено и престъпно – всичко, което ѝ пречи?“)

Стане ли дума за война – гражданска, „националноосвободителна“ или империалистическа, какъвто е случаят в Либия, ние не можем да имаме друга задача (без да забравяме, че и думите са дела) освен пропагандата и работата за превръщането ѝ в социална революция. Всички други съображения могат само да ни смъкнат до нивото и позициите на различните пацифисти, реформисти, опортюнисти и в крайна сметка да обслужаването на чужди каузи, както за съжаление е ставало неведнъж в историята.

Бихме могли да процедираме и хипотетично: какво би трябвало да правим, ако в момента бяхме в Либия? Или другояче – каква позиция бихме заели, за да бъдем в мир с принципите и със съвестта си, ако подобни събития ставаха днес у нас в България и сме революционери не само на думи?

В светлината на казаното дотук, аз си позволявам да поставя въпроса:

Няма ли превръщането на Либия в един нов Афганистан или Ирак, а защо не и в нещо по-мощно, няма ли разпалването на няколко десетки такива огнища от Мароко до Пакистан и Индонезия да ни приближи до световния революционен пожар, който „Империята на Злото и Доброто“ съумява да потушат през и след 1989 година чрез различните нежни, велурени, а по-късно цветни, жасминени и прочее „революции“, договаряйки се за условията на капитулацията в Студената война и преразпределението на благините според реалните мощности на техните военнопромишлени комплекси след като намериха необходимите за „мероприятието“ лакеи и слуги в нашите страни от Берлин до Тихия океан?

Зная, че може да ми се възрази: обаче всичко мина тихо, мирно и най-вече... безкръвно. Безкръвно? – Да! Но от девет милиона вече сме останали шест. И най-кървавата революция у нас едва ли би позубила и една стотна от изчезналите три милиона! Освен това, краят на тихия ужас се отдалечи зад хоризонта и би трябвало да сме мазохисти, за да предпочитаме гарантирания ужас без край пред хипотетичния ужасен край. •

Георги Константинов

ЛИБИЯ

Тръгне ли да те освобождава НАТО...

» » продължава от страница 1

ност“, без значение по какъв потиснически начин се постига тя. Стъписването на Запада пред факта на народните революции, спонтанни и неоглавени от никакви партии и политически сили, премина. Западните държави се замислиха по какъв начин да минимизират своите собствени загуби и по възможност да извлекат изгоди. Понеже арабите няма да забравят кой кого е подкрепял, все пак решиха да се намесят – от една страна да замажат своите топли отношения с омразните на масите диктатори, а от друга – да спечелят благоприятното на евентуалните нови стопани на Либия.

Показателно е, че на Кадафи бе позволено да се съвземе, да започне клане на собствения си народ, да притисне бунтовниците буквално до стената, след което те вече бяха „подготвени“ за предложенията на френските дипломати и бомбите на НАТО.

Либия е страна, богата на петрол, при това добиван лесно. Либия е страна, която обаче живее малко по-добре от съседите си (няма смисъл да я сравняваме с Кувейт и Саудитска Арабия), при това вътре в нея най-добре живееше племето на самия Кадафи, докато останалите пет племена – значително по-зле. Освен това, използването на чуж-

ди работници отучи либийците сами да работят, те се бореха само за място в бюрократичната машина на Джамахирията, демагогски представяна като „уникален“ модел на „истинско народовластие“. Разработването на залежите от нефт и природен газ от 60-те години на миналия век насам доведе до курioзния факт Либия да има висок брутен вътрешен продукт на човек от населението от страни като Италия, Испания и Южна Корея през 80-те години. Три четвърти от храните в страната обаче се внасят отвън. Въпреки самочувствието си, Либия практически е колониална страна – Западът получава от нея каквото си поиска, но народът въстана срещу западния „сържужник по неволя“, нефтеното кранче е на път да премине в други ръце.

Агресия или помощ?

Западът не бомбардира Кадафи за първи път. Преди точно 25 години, на 14 април 1986, САЩ проведе операцията „Каньона Ел Дорадо“ с „хирургически удари“ срещу военни обекти и летища в Триполи и Бенгази след като Кадафи показа по телевизията как обучава самоубийци-атентатори за акции срещу Европа и САЩ. След това телевизионните тренировки секнаха, но не и потокът от либийско черно

злато в сметките на западния петролен олигопол. Не секна и терорът на Кадафи срещу неговите противници.

По обилно изтъркания вече сценарий, редица правителства на „обичайните заподозрени“ – Куба, КНДР, Венецуела, Сирия, Беларус – осъдиха агресията, нарекоха я даже „западен кръстоносен поход“, „намеса във вътрешните работи“, пригласяйки на Кадафи.

Действията на Западните сили няма смисъл нито да се заклеймяват, нито да се приравняват – за тях всеки повод да бомбардират нещо е добре дошъл, част от „шоковата доктрина“, джакпот за „боговете на войната“ и „търговците на смърт“. Колкото свалянето на Садам и талибаните от власт донесе мир и спря кръвопролитията, толкова ще ги спре и сегашната американска „Зора“ и последващият я натовски „Обединен закрилник“.

Твърде оптимистично би било да очакваме в арабския свят да се случи истинска социална революция. В Северна Африка си отиват отделни диктатори, но диктатурата, поомекнала, не бърза да си ходи.

Всеки шанс за движение към повече свобода трябва да се използва, но не с чакане да падне нещо западно отгоре. На 1 април бунтовниците видяха какво пада отгоре. •

Васил Арапов

Социология на „социализма“

ИНТЕРНАЦИОНАЛНОТО И СОЦИАЛНО СТАТУКВО НА „НРБ“ И ИЗХОДЪТ ОТ НЕГО

I. ХАРАКТЕРИСТИКИ НА „НОВОТО ОБЩЕСТВО“

Големият германски естествоизпитател и последовател на Чарлс Дарвин – Ернст Хекел формулира един от своите закони по следния начин: **„Онтогенетичното развитие на вида повтаря в концентрирана форма неговата филогенетична еволюция“**, т. е. всеки отделен ембрион преминава за кратък срок (колкото трае бременността) през всички стадии, за които на общата еволюция на видовете от амебата до човека са трябвали милиарди години.

Една аналогична мисъл за руското общество, родено от революцията през 1917 г., няма да бъде лишена от основания: **в индивидуалното развитие на „съветска“ Русия и на руския държавен капитал се съдържа в концентриран вид историческата еволюция на световния капитализъм.**

Кои са главните параметри на държавнокапиталистическото общество?

Концентриращият се и централизиращ се капитал поглъща дребните, средни и едри капиталисти. С това той се въплъщава в един-

единствен тръст – държавата – и се конституира като държавен капитал. Политическият и юридически акт, с който капитализмът е доведен до този свой заключителен етап, се нарича *етатизация* (одържавяване) или национализация, ако това се харесва повече.

В тази последна разновидност на *единния капиталистически свят* всичко е доведено до последния предел, за който капитализмът не подлежи на по-нататъшно развитие. Социалноикономическите отношения на експлоатация на *наемния труд*, които са основната характеристика на едно капиталистическо общество, са всеобхватни. Класите са строго диференцирани и са само две – *класата на държавния капитал*, формирана от партийната, административна и военнополитическа бюрокрация, и *класата на пролетариата* от индустрията, услугите, лабораториите и селското стопанство. Първата, чрез своята държава, е колективен собственик на цялата „национална икономика“. С помощта на страха и принудата от глуда и полицията, тя е натикала втората в така наречените социалистически предприятия

срещу надници или запла-ти.

Държавнокапиталистическата класа е паразитен консуматор на лъвския дял от „националния“ доход, създаван от ограбения труд (от принудения продукт) на пролетариата. От държавата са смъкнати всички смокинови листа на парламентарната демократия. Хегелианският „абсолютен дух“ се е въплътил в своята последна форма – военнополитическата диктатура на партията на държавния капитал, който си е нахлузил „комунистическа“ маска. Нейните държавни институти са сведени до най-чистия им вид: тайна и явна полиция, армия, съд, концентрационни лагери и затвори, необходими за съхранение на социалното статукво, за репресиране и смазване на единственния класов враг – пролетариатът.

Похвалната „Ода на палача“, посветена му от Жозеф де Местър: *„Цялото величие, цялата мощ и всичкото подчинение на поря̀кка почитват върху Палача – той ужасява и обединява обществото. Отнемете на света този непо-стижим фактор и в същия миг поря̀кът ще отстъпи мястото си на хаоса, тропо-*

вете ще се сринат и обществото ще загине. Бог, който сътвори властта, е сътворил и Палача!“ е ода, която прилепва като ръкавица на тази система. Де Местър е пропуснал втория „стълб на поря̀кка“ – шпионина.

В това общество процесът на обединение на властника и собственика-експлоататор в едно лице е завършен и съдейства за радикалното разсейване на илюзиите на пролетариата спрямо „социалистическото“ творчество на държавата. Тук всяка форма на класовата борба на работниците, като се започне от най-невинната – демонстрацията или стачката, издигаща безобидни искания – понижаване на цените на колбасите или заеманата на един господар/секретар с друг, – по силата на тоталната социална диференциация, се превръща в кървава война между двете класи. Тази война в исторически план, както е казал Антон Панекук, може да завърши само когато, като краен неин резултат, настъпи окончателното и безвъзвратно разрушаване на съвкупността от институти на насието, образуващи държавата, независимо от това дали тя се на-

рича пролетарска, народна или парламентарна!

II. ГЕНЕЗИС НА „НОВАТА КЛАСА“

Генезисът и консолидацията на държавния капитализъм в обществата на изток от десетия меридиан е известна от историята. Концентрацията и централизацията на капиталала, в чиято основа стои конкуренцията между отделните капиталисти, изграждат онази стълба от икономически стъпала, която започва с манифактурата, минава през индивидуалните капиталистически предприятия, след това през картелите, тръстовете и концерните, за да ни отведе до раждането на единствения монопол и неговия собственик – държавата.

Тази тенденция е всеобща. Към този резултат се отива по многобройни пътища и пътеки. Толкова, колкото са политическите партии, записали върху знамената си: *етатизация*. Всяка от тях е ембрион, от който, при подходящи условия, може да се роди *новата класа*. Съвкупността от методи и средства, с чиято помощ от една партийна

» » » продължава на страница 5

ДИСКУСИОННА ТРИБУНА

За анархизма в отделно взета страна

В разгорялата се през 2010 г. дискусия на тема „Революционният потенциал“ (за жалост останала като толкова други уникални незавършена и нерешена) на 12 октомври другарят В. Николов е засегнал в своето изложение следните важни проблеми:

1) За дребната буржоазия днес.

2) За създаване на „полуанархистически острови“ в предреволюционния период.

3) За революционния потенциал, класите, прослойките, малцинствата и единиците, „в които се целим“.

4) За отношението ни към „циганите и дребните криминали“.

5) За „стратегията Анти-Клаузевиц“.

6) За „построяването на анархизма в една отделно взета страна“.

Изчаквах половин година мнението на другарите, но такава не се появи. Може би смятат проблемите за маловажни? Аз съм на противоположно мнение и ще се мотивирам, разглеждайки ги един по един – до един, защото забавям, но не забравям. Особено когато въпросите и позициите са от принципно естество и от решаващо значение за успеха на революционната стратегия.

По част от въпрос № 4 (за „криминалите“) публикувах във февруарския брой на вест-

Единствено с революционни интернационални акции можем да воюваме срещу военнополитическите армади на Глобалната империя и „отечествените“ им лакеи.

ника отговора на загиналия в борбата с Отоманската империя анархист Соколов (от „Предвестници на бурята“). В него той начева своята пледоария с „разбойниците“, разпнати заедно с Христа, за да стигне до харамите в Македония. Моята част от отговора на № 4 ще бъде публикувана по-късно, „когато ѝ дойде времето“, а сега пристъпвам към проблем № 6. За да е ясно на всеки за какво иде реч, публикувам последния абзац от споменатата публикация:

„Основи на безвластието“, от Хаджиев, която обсъждате някъде из темите, е чудесна програма за построяване на анархизма в едно отделно взето село.

В тази връзка искам да кажа най-сериозно, че идеята за построяване на анархизма в „отделно взета страна“ не трябва да се възприема като ерес, а най-сериозно и най-вече от практическа гледна точка. Как да се извърши Социална революция в една страна? Как да се защити тя от контрареволюционери и интервенции? Как ще просъществува икономи-

чески в условията на блокада и вражеско обкръжение. Как ще се води войната срещу противника в международен план, при положение, че от окончателната победа може да ни делат десетилетия? Затова смятам, че въпросът за построяване, макар и временно на анархизма в отделно взета страна, стои пред всяка революционна организация.

Мисля, че проблемът е поставен „безвъпросно ясно, по сталински“ и на мен не ми остава нищо друго, освен да пристъпя към отговора. Тъй като последният има твърде дълга история, ще започна с мнението на Михаил Бакунин, изразено в неговия „Революционен катехизис“ (1864 г.). В точка 12 от резюмето на основните идеи в този документ той пише: *„Нашето основно убеждение е, че тъй като свободата на всички народи се базира на интернационалната солидарност, то и революциите в отделните страни също трябва да почиват върху тази солидарност; че от днес в Европа и целия свят не може да има повече*

национални революции, а само една всеобща революция, точно както съществува само една единна европейска и световна реакция; че, следователно, всички собствени интереси, всякакви национални самолюбия, претенции, дребнава завист и вражди сега са длъжни да отстъпят пред общия универсален интерес на революцията, която ще обезпечи свободата и независимостта на всеки народ чрез интернационалната солидарност между всички народи; че по-нататък свещеният съюз на световната реакция и заговорът на кралете, духовенството, феодалната аристокрация и буржоазията, опиращи се на огромни бюджети, постоянни армии, растяща бюрокрация, разполагащи с всички ужасни средства, които им предоставя съвременната централизация, с рутинния прием на държавата и правото им да конспирират и да основават всички свои действия на закона, че всичко това е един чудовищен, страшен и гибелен факт и че, за да се борим с него сме длъжни да му проти-

вопоставим също толкова мощен факт, за да победим и унищожим техния заговор, за която цел ни е нужен поне такъв революционен съюз и координирани акции на всички народи в цивилизования свят.

Против световната реакция изолираната революция на отделния народ не може да има успех, тя би била безумие и грешка за самия народ и измяна и престъпление спрямо всички останали. От днес, въстанието на всеки народ трябва да се провежда не от гледна точка на неговите интереси, а от гледна точка на интересите на целия свят. Но за да въстане един народ в името на целия свят, той трябва да има и една световна програма, достатъчно широка, дълбока и истинска – с една дума, достатъчно общочовешка програма, обхващаща интересите на всички и пробуждаща революционното съзнание на народните маси в Европа, без разлика на националност. Такава програма може да бъде само програмата на универсалната социална революция.“ (Подчертаванията са на Бакунин.)

Преди да изложа своите аргументи, съобразно настъпващата от могава еволюция в интернационалното и социално статукво, ще повтора това, което съм казвал и друг път: фарсовата драма, която

» » » продължава на страница 5

ИСТОРИЯ

Социология на „социализма“

» » продължава от страница 4

какавидата се ражда класата на господарите, е *политиката*. Целта на тази безцеремонна игра (чиито участници нямат никакви скрупули по отношение на неизпълнените обещания за бъдещето) е завладяването на държавната машина. Защото истинската „реална политика“, чиято същност е завоюването на господстващо положение в едно общество и непрекъснатото му съхранение и разширение навътре и навън от границите, започва едва тогава, когато в ръцете на политиците се окаже съвкупността от политически или – което е едно и също – полицейски институции, представляващи апарата на държавата.

Веднъж овладели държавната власт, политиците се стремят да я направят всеобхватна и всесилна. Без да бъде икономика, тя ще решава въпросите на икономиката. Без да бъде религия, тя ще има своите идоли и жреци. Идвайки „в името на народа“, тя ще го раздели на две катеории, чиято численост е обратно пропорционална на правата и привилегиите: на така наречените народни маси – анонимно сборище от безправни управлявани, ръководени и представлявани от

Веднъж овладели държавната власт, политиците се стремят да я направят всеобхватна и всесилна. Без да бъде икономика, тя ще решава въпросите на икономиката. Без да бъде религия, тя ще има своите идоли и жреци.

шепа всесилни държавни ръководители, които в своите кабинети, на закрити съвещания, заседания и банкети ще решават *вместо* масите всички проблеми на живота на обществото. При това никои от тези политически господари няма да се съобразява със сантименталните упреси и мърморения на онези, които са им повярвали в „какавидния стадий“ и които ще се почувстват измамени, когато разберат, че от напразните усилия на любовта им се е родил държавнокапиталистическият дракон.

III. РОЛЯТА НА МАРКСИЗМА В ИСТОРИЯТА

Сред пълноцветната кавакада от политически партии, които водят днешното човечество към държавния капитализъм, почетното място се пада на партиите, които са поставили във фундамен-

та на политическите си програми различни порции *марксизъм*. Сам по себе си представляващ отражение на посочената икономическа тенденция на концентрация и централизация на капитала (чийто завършек е етатизацията) и в съчетание със съвременната вяра в конструктивната историческа роля на държавата, *марксизмът е завършената теория и практика на държавния капитализъм*. Без да бъде оригинален и имащ своите предшественици измежду множеството „социалистически“ доктрини на миналото и в политическата практика на редица държавни мъже на аристокрацията и буржоазията от 19 век (ако не се връщаме към времената на държавното робовладичество в Египет, Пондубесната империя или Спарта), „Комунистическият манифест“ на Маркс и Енгелс е *завършената програма* на държавния капитализъм. Неговите про-

грамни *десет точки* предвиждат одържавяване на земевладелческата собственост, на индустрията, банките, транспорта и т. н.

Върху тази програма, в навечерието на XX век в Русия беше създадена от Ленин партията на болшевиките – бъдещата акушерка на ориенталския „социализъм“. Наличието на такава партия е само необходимото условие на държавнокапиталистическия преврат. Достатъчно лежи в специфичните особености на бремето с преврата руско общество. В руската икономика от първите две десетилетия на 20 век има всичко: патриархални общини и крепостничество, манифактура и монополи. Последните имат крещяща нужда от модернизация на политическата и социална структура на самодържавието, от ликвидирани на задушавачите ги бюрократични барие-ри на абсолютизма и от прос-

тор за ускорено развитие. Селяните искат земя. Малобройната работническа класа се оказва безпомощна и става питателна среда за всички „леви“ политически партии и организации в зрялата за революция Русия, чиито програми представляват пъстър спектър, включващ различни нюанси на държавния капитализъм. Само анархистите, заели крайнолевия им фланг, са прекарали този последен предел на държавническата мъдрост, но всички са съгласни в едно: помешчическата монархия трябва да бъде унищожена! При променен вътрешен и международен контекст, Русия се приближава към своята 1789 година.

Политическата борба на партиите е отражение на разнородните социалноикономически тенденции и в нея предстои да се наложи доминиращата. В началото на 20 век една от най-изостаналите европейски страни със своя презрял феодализъм и с монополи в индустрията и финансовата сфера, *от гледна точка на буржоазния революционен календар Русия* е една от най-развитите страни. •

(следва)

Г. Константинов
юли-август 1973 г.

Бежански лагер Пагричано

ДИСКУСИОННА ТРИБУНА

За анархизма в отделно взета страна

» » продължава от страница 4

преживява анархистическата теория е в това, че за век и половина тя стигна от Бакунин до Долнооряховските утопични схеми на „Балкански“ (един от многобройните псевдоними на Г. Хаджиев).

Понеже ще ни кажат, че горещитираното мнение на Бакунин е „остаряло“, „неадекватно“ и т. н., аз излагам допълнителни аргументи от XXI век против заимстваната от сталинския „диуретичен“ арсенал теза за „строителството на анархизма в една отделно взета страна“. Теза, страдаща от патриотарско невежество, националистическо тесногърдие и от очевидно неразбиране на същността и планетарните цели, които си е поставила изграждащата се пред очите ни **Глобална империя на транснационалния финансов капитал**.

Глобализацията, която е другото име на съвременния свръхимпериализъм, има своите обективни основания в процесите на концентрация и централизация на капитала, придружавани от сливания или поглъщания на по-„дребните“ от по-егрите и най-егри капитали. В резултат се образуват гигантски мултинационални и транснационални компании, чиито обороти, взети поотделно,

надхвърлят националните доходи на по-голямата част от двестата държави върху Глобуса. (Дребни са в кавички, защото много от „жертвите“ имат активи по за десетки милиарди долари.) Проектирайки в бъдещето този процес на свръхударяване на капитала, можем да си представим картина на финансови октоподи, търговски и индустриални или комбинирани холдинги, концерни и картели, които владеят или ръководят икономиките на цели страни.

Още по-решаваща от тези обективни тенденции в процеса на глобализация е ролята на субективната воля на експлоататорските класи и на държавите в страните от „Златния милиард“ за постигане на световно владичество над останалите шест милиарда и в последна сметка над човечеството. Крайната цел на т. нар. „елити“ е поставяне „край на историята“, посредством установяване на контрол и управление на социалната еволюция на човешкия род. Вече не липсват теории, поетапни планове и практики за създаването на Глобалната империя, чиято метрополия (засега) са САЩ. Още по-заслужаващ вниманието ни е фактът, че господарите на Империята разполагат с огромна военна, полицейска и медийна мощ за

постигане на целите си. Техните победи, които са стъпки към формулираните погоре задачи, се реализират с военни и „мирни“ методи и средства. Ако не се връщаме много назад в историята от края на XIX век до първите две следвоенни десетилетия, когато САЩ с войни и „мир“ погълнаха наследствата на Испанската империя, на Япония и на Третия райх и последвалото им настаняване във „вакуума“ на Британската и Френската империи, ще бъде достатъчно да посочим краха на СССР и овладяването на вътрешната и външна периферия на претендиращата да бъде Трети и последен Рим – Москва.

След победата в студената война и поставянето на колониите от бившия „светски“ блок под желязната си пета, Глобалната империя, която има своя брониран юмрук в лицето на НАТО и редица други регионални пактове и двустранни военни договори, проведе редица горещи войни в Югославия, в Ирак и в Афганистан. Тук войната продължава с увеличение на имперските контингенти и военните бюджети, за да се покаже кой „командва парада“.

Независимо от демонстрациите на сила и победите в студени, хладки и горещи войни, в лабораториите на военнопромишлените ком-

плекси на Империята се разработват супермодерни оръжия, изпреварващи с няколко поколения тези, които днес са в употреба. За тях ще стане дума в една следваща статия „За войната и роботронната революция“. Тук само ще напомня, че тези електронни войници-роботи едва ли се готвят за война с марсианците. Към тях се прибавя най-мощната и скъпа струваща военнополойеиска подготовка на спец-частите за „борба с международния тероризъм“, която приема невиджани размери след 11 септември 2001 година. Можем да продължим списъка на подготвителните „мероприятия“ и операции за бъдещите империалистически и социални войни, но мисля, че казаното дотук е достатъчно, за да докаже цялата несъстоятелност на „анархистическия“ вариант на сталинската „теория за построяването на социализма в една отделно взета страна“. За да ликвидира подобни „селски“ експерименти, Империята има възможност за ескалация на ответните си удари, започвайки с най-„безобидни“ като една блокада, която може да продължи десетилетия, за да удуши Социалната революция в една „отделно взета страна“. Можем да създадем многовариантен модел на това, което би настъпило в една „от-

делно взетата страна, строяща своя частен анархизъм“. В най-добрия случай, подготвяйки всички условия за изпичането ѝ на бавен огън, Империята може да я остави, както Куба на Кастро, да просъществува още известно време, за да плаши съседите и да покаже нагледно „какво ще им се случи, ако не слушат“.

Затова, вместо да *занимаваме „революционната организация най-сериозно и най-вече от практическа гледна точка“ с бълнуванията си за сталинската ерес за „построяване, макар и временно на анархизма в една отделно взета страна“* и т. н., по-харно ще е да напънем мозъците, ако ги имаме, за да разберем императива за универсалния характер на Социалната революция и мишците си за изграждане на една нелегална интернационална революционна организация, каквато още Бакунин се опитвал да създаде с Алианса. Организация с чиито революционни интернационални акции единствено можем да провалим адските планове на Глобалната империя на световната реакция и да волюваме срещу нейните военнополойеиски армади и „отечествените“ им лакеи. Затова апелирах за обмисляне на една стратегия Анти-Клаузевиц. Останалото е от лукаваго! •

Георги Константинов

Благотворителност или подигравка?

От години сме заливани с шоу-програми. Отначало те бяха под мотото „Спечели за себе си!“ – един вид същото томото, но по-забавно. Когато единствено най-наивните и най-пристрастените комарджии не разбраха, че вероятността за печелене там е същата както при тотото (1 към 14 милиона за единичен фиш на ТОТО 2), акцентът се измести към друг призив – призива за благотворителност.

Първо, всички ние плащаме данъци. Основните не са преките, а косвените, от които и при желание е трудно да се избяга. А данъците се вземат, за да се харчат от държавата. Непрекъснато се изтъква, че без данъци няма пенсии, социално подпомагане, общественополезни мероприятия и пр. В това твърдение би имало смисъл, ако харчовете на бюджета бяха съобразени преди всичко с потребностите на гражданите, за което би трябвало да бъдат питани непосредствено самите граждани. Вместо това държавният апарат гълта за собствени нужди голям дял от данъчните приходи, без да бром злоупотребите (кражби, източвания). Остатъкът пък разходва крайно неефективно или направо в интерес на доминиращата класа, на нейни приятелски и клиентелстски кръгове.

Второ, редица държавни институции имат собствени кампании за набиране на средства – Министерство на вътрешните работи, Президентската администрация, Столична община, Фонд за лечение на деца към Министерство на здравеопазването и др. Ефективността и адекватността им спрямо заявените благородни каузи също е съмнителна. Редовно изникващите далавераджийски скандали е доказателство за това.

Само от тези две точки може да се стигне до извода, че самата система за институционална благотворителност е сбъркана. И тя е следствие от самата държавност и икономика на печалбата, не тяхно лошо функциониране, а тяхното **нормално** функциониране.

Интересно какво би станало, ако държавата набираще нужните ѝ пари **само** чрез дарителски кампании, шоу-програми и касички пред министерства? Утопия, нали? Премиер министърът не ще тръгне по улиците с потегната за прося милиционерска фуражка. Държавата е апарат за принудително изземване на средства.

Трето, благотворителните кампании са дълбоко безнравствени. От една страна, те разчитат на човеш-

ките инстинкти и емоции за закрила. Когато се заяви загриженост за сирачета и болни дечица, всеки нормален човек първосигнално посяга към портмонето си. От друга, в шоу-програмите е застъпен състезателният елемент. Той започва със суровия отбор на кастинга, което остава зад кадър, а дори да се появи публично, е умело монтирано. Затова едва малцина от зрителите се ужасяват, когато гледат как на сцената хората буквално се борят за живота си или за живота на близките си. Кого да избере? Да, не е толкова брутално като гласуването с палец от трибуните на амфитеатър, пък и танцуващите, пеещите и показващи фокуси участници никак не приличат на гладиатори. Ала крайният резултат е точно като от гладиаторска битка – който не намери средства за хемотерапия или операция в чужбина, умира. Умира въпреки данъците, които са плащани, въ-

преки „солидарните“ вноски в здрава каса.

Защо?!

Защото сегашната система не може, а и не иска да осигури необходимото по редовните си канали за социално подпомагане. Не може поради некадърност, а не иска, защото ще срине самите основи на своето съществуване. В условията на равенство няма нужда от държавата, обаче при неравенство наличието на държавата е наложително – за да запазва привилегиите на едни и за да потиска недоволството на други, лишени от привилегии.

Четвърто – всички тези шоу програми и кампании **носят печалба**. Веднъж те са изгодни за инициаторите си (покрай чисто материалната изгода се печели медийна известност). Втори път са изгодни за посредниците (от пращаните SMS-и операторите си удържат над 50% от даренията), за екипите, които снимат, организират, излъчват, пускат реклами и получават приходи от тях (рекламните печалби винаги превишават набраните средства, но това не се афишира). Държавата също си получава своето – данъци, лицензи. Кой обаче не получава нищо, освен малко надежда? Огромно-

то мнозинство от онези, към които уж е насочена благотворителната кампания – болните, социално слабите, децата. Предназначението им в тази цинична машина за правене на пари е да бъдат сиренцето в капана. Достатъчно трогателни в кадър, обременени с наистина сериозни проблеми. Така че да се свие сърцето на дарителя. При това едни дарители дават анонимно, докато други развяват паунски опашки, изтъквайки своето благородство.

Благотворителността е лустрото на държавно-капиталистическия модел. В най-добрия случай тя се извява като запушване на гупките на потъващата гемия. Но и при двете положения тя дава измамни надежди на мнозина, но успява да помогне едва на шепа нуждаещи се.

Истинската алтернатива е смяна на обществения строй, отказ от печалбата като единствена мотивация за стопанска дейност, отказ от сегашните форми на управление, отказ от тези „морални ценности“, които спокойно допускат публични подигравки с човешките трагедии под форма на развлекателни представления. •

Шаркан
(със съкращения)
пълния текст четете
на sm.a-bg.net

НЕМИЛА РОДНА КАРТИНКА

Картофите – с бомби

» » продължава от страница 1

права и достойнство. За да ги затворим в буркани като туршия и да ги пазим за черни дни, подобни на либийските. Изобщо, щом властта ни мисли хора, които вадят картофите с бомби, не е ли време да извадим бомбите?

Най-строго пазената тайна

Кой вдига цената на хляба? Спорят министри, представители на асоциации на жетвари, мелничари, хлебари. На световния пазар зърното

повечтинявало, у нас – обротно. Мистика. Толкова ли е трудно да кажеш, че щом капиталистът гони максимум печалба, ще вдига цената дотогава, докато не му падне печалбата... или главата. За сега и двете се вдигат гордо, а народът си плаща и псува международното положение.

С гол на джама лист

Знаете ли кое е най-смешното при **протестите срещу поскъпналото гориво**? Че бензиностанциите отчетоха повишен оборот при масовото зареждане с по една чашка бензин или дизел. Да, **може би** подобна форма на протест е по-добра от палежи, дума да няма. Какво обаче печелят недоволните, като призовават държавата да „вземе мерки“? Та **тъкмо тя** ги е взела и е скроила точно тези цени. Нима някой сериозно мисли, че акцизът е незначителен дял от тази цена? Нима някой не знае, че акцизите пълнят близо четвърт от бюджета? Май досега не бях чел приказ-

ка, в която Юнакът се оплаква на първата глава на (петролната) ламя, че втората глава му е излапала златните ябълки (без ДДС), а третата със замах е отнесла и цялата градина (стискайки в зъбите фалшив нотариален акт).

Д-р Хаус или докторски хаос

Лекарският съюз поиска държавата да приравни проявите на грубост от страна на пациенти към нападение срещу държавни служители (чети: полицаи). Браво! Но нито срчка няма за също така сурово отношение към лекарска небрежност, немарливост, некомпетентност и, разбира се, лекарска грубост. На г-р Грегъри Хаус му е позволено да бъде груб, защото вади хора от гроба, вместо да ги вкарва мърцина там.

Ама Хипократова клетва? Моля, моля – заместват

я сметки и направления от НЗОК. Благородни и всеотдайни лекари по-често виждаме по телевизията, а все по-рядко – на живо.

Кой в крайна сметка е виновен? Те? Ние? Управниците? Задача за трети клас вечерно училище.

Банките държат милиони заложници

Честит ни първи обир на банка със заложници! Каква изненада! Пистолетно-аларменомедиен гръм от ясно небе? Ами да, хората обедняват, озлобяват се... Кой би помислил, че ще тръгнат да тарашат трезори! А медиите дебнат дали банковите офиси имат охрана. Но не си задават въпроса дали има нужда от самите банки. Същите

медици, които разказаха как самотна майка продължава да дължи непосилна сума на банкерите, след като праптен от тях легален гработел, именуван „частен съдия-изпълнител“, изпъдил жената от жилището ѝ. Ето това е „ползата“ от банките за повечето български граждани – банките ще ги освободят от бременето на личната собственост... за да тържествува едрата частна такава.

Генералното решение е ясно – ако разкараме банките, които по света държат стотици милиони заложници в кредитния си капан, няма да има както изхвърлени от жилищата си „неплатежоспособни“, „излишни хора“, така и такива пшман заложнически „кризи“. •

Николай Христов

„Анархокапитализъм“ – що е то?

Анархокапитализмът е политическа философия, която се застъпва за елиминирането на държавата, както и държавните институции, които се издържат чрез бюджетни средства, но за създаването на частни и конкурентни агенции, създадени на доброволчески принцип, които да изпълняват ролята на съдилища, полиция и прочее.

Така гласи определението на това чудато политическо течения от Уикипедия. С две думи – бездържавен капитализъм. Мислители като Фридрих фон Хайек са смятали, че единствено държавата поражда и подкрепя монополизма, докато един истински свободен пазар би осигурил просперитет, свобода и справедливост за всички. Впрочем, фон Хайек, нобелист по икономика и критик на марксизма, е по-скоро основател на либертарианството. Кръстник и пръв теоретик на анархокапитализма е Мъри Ротбард, икономист от Австрийската школа, който твори през 50-те години на миналия век. Веднага след него щафетата подхващат и други теоретици (например Дейвид Д. Фригман), но техните концепции често твърде силно се разминават с модела на Ротбард, макар да се опитват като него да комбинират индивидуализма, идеала за неограниче-

на лична свобода и частната собственост.

Личността на самия Фригман е силно показателна за идеята за „анархокапитализма“. Той е голям почитател на фантастиката и активен участник в кръжоците за „възкресяване на средновековието“ (т. нар. „Общество за творчески анахронизъм“, наброяващо близо 10 хиляди калпака), в които възрастни хора си играят на рицари и принцеси в „добричкото средновековие“, също както анархокапитализмът би трябвало да бъде една вълшебна приказка за „добричкия капитализъм“.

Като излезем от киното обаче, тези „творчески анахронизми“ гърмят отвсякъде. Един от първите постулати, с които запознават първокурсниците икономисти по разни университети, е, че „пари е всичко онова, което изпълнява функцията на пари“. Демек злато, бързолуквидни книжа и пр., не само звонк и купюри – всичко, което има сравнително точна общоприета стойност в даден момент. Съответно държава е всичко, което изпълнява функциите на държава – било то парламентарно или корпоративно. Американците имат една приказка, че ако туриш червило на едно прасе, то пак си остава прасе (а ти си ставаш кремен).

Дори при най-благоприятните за този обществен модел допускания накрая стигаме до реставрация на държавата, нека и под друга табела. И за какво тогава е цялото упражнение, щом то ще завърши с фактическа контра-революция и установяване на пряка олигархична диктатура, която използва гемагогия вместо идеология?

Впрочем, повечето привърженици на анархокапитализма с готовност приемат етикета „реакционер“, защото поначало не са привърженици на революционните методи. Наричат себе си еволюционисти и често е трудно да различиш риториката им от тази на някоя реформистка партия „за умерен прогрес в рамките на закона“. Такава е например одеската организация на Съ-

юза на анархистите в Украйна (САУ). Те подчертано спазват законите и с охота приемат в редиците си юристи, а според последните съобщения ухажват различни спортни клубове, ангажирайки ги за охрана на своите публични изяви.

Засега в България привържениците на това течения не са много, но гласовете им се чуват, мненията им се превърлят по форуми и блогове. Те проявяват изобретателност в пропагандните си методи, като сочат за успешни примери на своя модел завладяването на Дивия запад в САЩ, а дори и спекулират с тезата, че древните българи, от кан Авитохол, през Аспарух и Крум, та почти до царуването на Борис I, се били придържали към стопански модел, сходен с анархокапитализма, при който държавата никак не се намесвала в икономиката, а хазната се пълнела най-вече от военна плячка и от практически символични данъци от населението. В последното има известна доза истина, но под съмнение е самото правене на аналогичи между толкова различни епохи. По отношение на Дивия запад пък имаме нагледен пример как самата държава

е поощрявала относително свободната инициатива на заселниците, но едва щом те са постигали нещо на новите територии, институциите и едрите търговци неизбежно са пристигали, за да наложат своя контрол върху изграденото.

Разбира се, не всичко в политическата доктрина на анархокапитализма е за отхвърляне, но така е и при всички реформистки и дори авторитарни революционни доктрини. Снимано в достатъчно едър план, червилото прилича повече на червило, отколкото на прасе. Много от писанията на тези хора звучат наистина примамливо – един великолепен мускулист атлет, който цепи с грациозен устрем вятъра, изпреварил своите съперници с едни гърди... за да цопне в септичната яма на края на пистата.

Физическата подготовка обаче си струва и техните критики и тактики на противопоставяне на държавата са нещо, което е добре да се анализира по пътя към успеха на една истинска социална анархокомунистическа революция.

Николай Христов
(със съкращения)
пълния текст четете
на sm.a-bg.net

„ИЗЛИШНИТЕ“ ХОРА

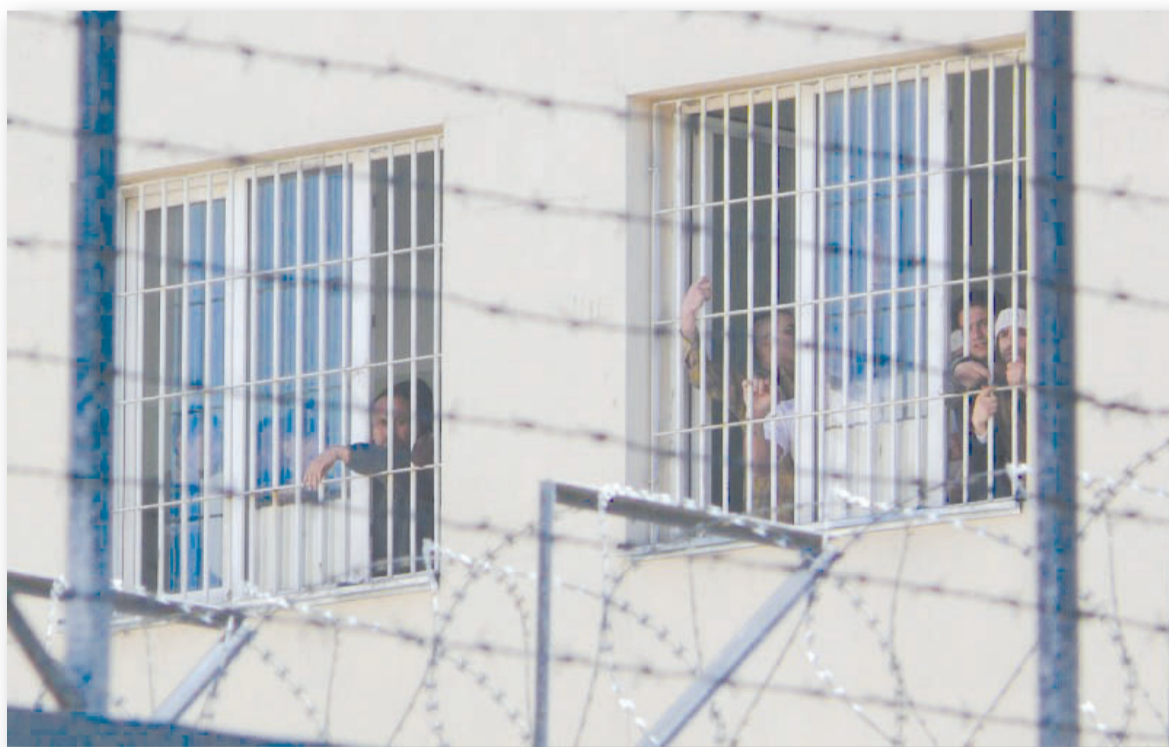
Изменник на родината

» » » продължава от страница 1

ги иракчани. Полицията, който отваря камиона, го очарова – говори му на „моля“, води го в хотел, който той може да напусне по всяко време. След седмица при него идват хора, говорещи езика му. Дават му кредитна карта и му намират работа. За седем години научава езика, работи като готвач, после като охрана, спестява пари. С една дума – живее като човек. Макар и от по-бедните хора на Запад, живее по-добре, отколкото в Ирак.

Американците обещиха Сагдам и „донесоха свобода“ за кюрдите. Д. решава да се върне в Ирак. Не че му е зле в Англия – животът му вече си тече в нормално русло там, но баща му се разболява лошо и той предпочита да е около него. Прибира се в Ирак с надеждата, че страната вече прилича на онази, в която е живял в последните години.

Ирак вече е различен, но не прилича много на Англия. Най-много го дразнят полиците – няма и помен от учтивото „моля“, с което го посрещат на Запад. Кюрдите са свободни – имат си партия, имат автономия – много по-свободни са от роднините си в Турция, Сирия и Иран. Но свободата не се яде. Няма работа за никого, а никои не се грижи за безработните. Най-

добре платената работа е в чуждите компании, а там не взимат хора без връзки.

Д. обаче намира връзки и се хваща на работа в охранителна фирма. Освен добрата заплата, другото предимство на тази работа е, че държиш оръжие. Работата му е да охранява хора, които, по неговите думи, „не правят нищо лошо, само проучват земята за нефт“. Не всичките му съседи са на това мнение. Не всички са кюрди. И не всички обичат завоевателите. Той получава няколко-

кратно заплахи, докато накрая взривяват бомба пред вратата му. Тогава Д. решава да се върне в Европа.

Тук идва „забавната“ част. По стария изпитан метод (иракчаните все още могат да пътуват свободно само в околните ислямски държави), той намира трафиканти на хора, на които плаща 3000 долара, за да го заведат „в коя да е страна от Европейския съюз“. Мислил си е, че тук ще го посрещнат както преди десет години в Англия. Но остава изненадан – Ирак вече

е „свободна страна“ и не можеш да минеш за беглец от диктатурата, Европейският съюз вече не е същият, а България не е Англия. Въпреки документите му на британски жител, без „моля“ и „ако обичате“ българските полицаи го тикват в Бусманци. „Общезитието“ в Бусманци си е затвор, но има съществени разлики. Надзирателите не знаят езика му, той добре знае английски, но те не си и правят труда да му отговарят. Оставен е изцяло на произвола на държавата – нито

той, нито съкилийниците му имат роднини или помощ отвън. Никои от хората вътре няма представа кога ще излезе и какво ще прави после. Има хора, които стоят там с месеци и години. Има и такива, които спят в палатки пред общежитието, защото няма къде да отидат.

Д. не е свикнал на подобни условия и вдига гладна стачка. След три дни му обръщат внимание и по бързата процедура го изпращат навън. В момента си търси работа и преживява от спестяванията си, които роднините му изпращат от чужбина. Оптимист е, че ще си намери работа. Твърди, че му харесва страната и че ще опита да остане тук. Спн при мило-сърдни хора, които намерил в социалния център „Хаспел“.

Покрай тях го срещнах и аз и чух тази история. Научих някои неща от нея, надявам се да е интересна и на вас. Чудя се само, като знам колко безработни работни момчета познавам, как той, без да знае езика и без специални умения, ще си намери работа тук? Но може пък да му се усмихне късметът – като че ли с неговите спестявания от работата му за английски фирми той живее по-добре от хора, които живеят у дома си и работят на български работодатели. •

Златко

ТЕХНОЛОГИЧНА РЕВОЛЮЦИЯ

50 години космонавтика

12 април 1961 г. – осъществена е мечтата на поколения учени, инженери, писатели. В космоса е изстреляна капсула с човек на борда. Капсулата прави една обиколка на Земята за по-малко от час и на височина около 300 км. Човекът е Юрий Гагарин – съветски военен пилот.

Пет години по-късно американският астронавт Едуин Олдрин прекарва пет часа извън кораба и доказва, че човек може спокойно да работи в открития космос. Три години след това стъпва и на Луната.

За съжаление, тези постижения са плод на военна и идеологическа надпревара, а не на стремежа към „абстрактното“ благо на човечеството. Развитието на ракетната техника се дължи на нуждата да се доставят ядрени и конвенционални бойни заряди до набелязани за поразяване цели, тъй като средствата за противовъздушна отбрана се усъвършенстват по-бързо от бомбардировачите. В същото време появата на ядреното оръжие налага промени в тактиката и стратегията, прекроява военните доктрини драстично. Употребата на атомно оръжие означава загуба за всички, но въпреки

ки това стратегите търсят начини за нанасяне на безнаказан пръв и единствен, победоносен ракетноядрен удар. Затова са предназначени космическите станции – да поразяват почти мигновено и неопознато всяка точка от земното кълбо.

По-късно един от противостоящите блокове се разпада и пилотираната космонавтика губи в очите на властниците своето значение. Комуникации, наблюдение, метеорология – всички тези неща могат да се вършат от автоматични спътници, от роботи. Гласоподавателите възроптават срещу големите харчове, политиките се съгласяват. Усвояването на безграничните простори извън Земята води до повече свобода и повече солидарност, за да се оцелява в тези неопикуемо екстремни условия, които нямат аналог на нашата планета. Всеки един период в историята, когато човечеството е стъпвало на нови територии и пространства, е водел до възникване на свободни общности и до социални експерименти, критични към властта и към икономиката на печалбата.

Затова, съвсем закономерно, съвременната космонавтика завива в задънена улица. Пилотираните мисии не се планират, подготвят се ро-

Държавата и капитализмът предпочитат да държат човечеството в лълката – здраво стегнато в ненужни вече пелени и безнадеждно зависимо от своите елити.

боти. Консуматорското общество не мечтае за приключения и изследвания, задоволява се с фантастични (но не всякога научни) филми.

Станахме свидетели на един частичен пробив – частната космонавтика. Предаването на този отрасъл от държавата на частната инициатива (а както това е сторено спрямо капиталисти и корпорации, така може да бъде реализирано и от неправителствени свободни сдружения) обаче очевидно е свързано с определени условия, престъпването на които надали ще остане безнаказано.

Частната космонавтика е вкарана в сферата на туризма или остава здраво свързана с военнопромишления комплекс и държавните космически агенции. В същото време първите ѝ крачки показват, че космонавтиката може да бъде много по-евтина и много по-достъпна за обикновените хора. Няма съмнение обаче, че допуснатите до високите технологии частни космически агенции ще се изкушат да запазят своите монополни позиции и така частната космическа инициатива бързо ще стигне до предела на своите възможности. Чака я същата задънена улица, както и държавната. Аналогии с развитието на авиацията едва ли могат да се правят. Пионери-

те на авиацията нямат нищо общо с държавно-корпоративните интереси, още по-малко с институционалната наука. Братята Монголфие нямат „висше“ образование, а братята Райт нямат гори средно.

Изграждане на орбитални слънчеви електроцентрали, космически заводи, използващи суровина от Луната и метеоритите, орбитални селища за постоянно обитаване – всичко това системата разглежда през призмата на печалбата и контрола. Ако тези съоръжения носят печалба за властническите центрове, били национални или транснационални, ще ги има. Но ако те разширяват автономността и независимостта на народите на планетата, реалната полза ще бъде безмилостно свивана и орязвана.

По този начин, докато не променим света, пътят към Космоса остава затворен. Един от ентузиастите на космическите изследвания, Циолковски, казва: „Платената е лълка на разума, но не бива вечно да се живее в лълка“.

Държавата и капитализмът обаче предпочитат да държат човечеството в лълката – здраво стегнато в ненужни му вече пелени и безнадеждно зависимо от своите „елити“.

Васил Арапов

ТЕХНОЛОГИЧНАТА РЕВОЛЮЦИЯ

Има ли бъдеще ядрената енергетика

25 години след катастрофата в Чернобил

На 26 април 1986 в АЕЦ „Ленин“ (Чернобил, Украйна, СССР) се провежда учение на персонала. Тества се самозахранващата система при аварийно спиране на IV реактор. Въпреки сериозността на мероприятията, по съображения за секретност за процедурата е информиран ограничен кръг служители. Липсва адекватна комуникация между техници и оператори, което поражда несъгласувани действия, които водят до загуба на контрол. Освен това реакторът е лишен от някои видове предпазни съоръжения още при построяването си през 1983 г. – Съветският съюз се задъхва в надпреварата със Запада. Други аварийни системи са изключени и дори частично демонтирани заради провеждането на тренировката, без персонала да знае.

Резултатът: без охлаждаене активното ядро се разтопява, отделя се водород, той избухва и изхвърля част от ядреното гориво навън. Облакът от пара с радиоактивни отпадъци, издигнал се на почти 2500 м височина, разпръсва опасните вещества над обширни райони от Украйна, Беларус и Русия, достига Източна Европа и Скандинавия.

Следва опит за укриване на аварията, типично за тоталитарен режим, но и нерядко срещана практика у „либерал-

но-демократични“ правителства. Десетки хиляди хора получават дози, които опасно увреждат здравето им. От непосредствените ликвидатори на катастрофата не оцелява никои, близо 4000 души, ангажирани с операцията, умират в рамките на следващата година. В смъртните им актове пише всичко друго, освен „лъчева болест“. Показателно е, че трагедията става при управлението на „реформатора“ Горбачов.

Почти четвърт век по-късно, на 11 март 2011 японската централа Фукушима е разтърсена от чудовищно земетресение. Автоматиката прилежно изключва реакторите, но връхлетялото непредвидено високо цунами ги залива и поврежда помпите за охлаждане. Въпреки това реакторите оцеляват. Катастрофа, подобна на Чернобилската, не се случва. Има изпускания на радиоактивна пара, което предизвиква паника почти в целия свят... и най-малко в самата Япония.

Отново се поставя под съмнение сигурността на АЕЦ, при това на фона на политическите кризи в страните, които според оценки на специалисти притежавали 60% от световните петролни запаси. Отново радикалните екозащитници говорят за отказ от атомната енер-

като катастрофата в Чернобил

в краткосрочен план атомната енергия има достатъчно място за позитивни промени

гия. В същото време правителствени агенции огласяват програми за повишаване на сигурността на АЕЦ, което ще рече – нови проучвания, комисии, инвестиции в системите за безопасност, проектиране на нови конструкции. От една страна това е добре – макар че дори технически най-надеждната апаратура не предпазва от некомпетентно боравене с нея. От друга, немалка част от вложените средства неизбежно ще потънат в ненаситния бюрократичен апарат. Понеже в крайна сметка тъкмо държавите основно плащат или гарантират плащанията от бюджетите, производителите на реактори искат повече пари, оправдавайки се с допълнителното обезопасяване. По този начин цените за крайния потребител отново се кач-

ват, но доколко те съответстват на повишената безопасност, не може да се каже поради търговска, държавна и други видове „тайна“.

Тогава, сигурно са прави противниците на АЕЦ?

Не, не са. Строителството на една АЕЦ не излиза много по-скъпо от изграждане на модерна ТЕЦ, която обаче изгаря стотици пъти по-големи количества въглища и петролни продукти (а те трябва да се изкопаят, транспортират и изгорят, разточителство спрямо невъзстановими ресурси, представляващи суровина за синтез на полезни продукти за дълготрайна употреба) и съответно рутинните им емисии повече вредят на природата и хората. Докато радиоактивната „шлака“ на един тип АЕЦ става за гориво на друг тип реактори – според концепция, разработена и проверена експериментално още през 60-те години на миналия век.

Алтернативата, т. нар. възобновяеми източници, все още не е достигнала достатъчно добро техническо ниво, освен това е силно зависима от климатичните условия и заема повече площ – и ветроуловителите, и слънчевите концентратори никак не са компактни.

Значи ядрената енергетика има бъдеще?

Не и дългосрочно. В крайна сметка слънчевата ще спечели. Нейното усвояване и употреба обаче изисква радикални промени в използваната от човечеството техника – от консумиращите енергия промишлени инсталации до битовите уреди. Техниката на утрешния ден ще копира сложните процеси в живата природа (вижте „Технологиите на анархокомунизма“ в миналия брой). В близките няколко десетилетия атомната енергия е разумен избор. Даже и след появата на бионични машини и ефективни фотосинтезатори, атомните реактори ще бъдат нужни за специфични условия – например в космонавтиката, в полярните райони, в морските дълбини. Докато биониката още не е факт, а лабораторен прототип, атомната енергетика има мездан за позитивни промени.

Енергийната стабилност ще осигури време на учени, конструктори и инженери да създадат истинската енергетика на бъдещето – бъдеще без потисничество, насилие, принуда, бедност и власт. •

Шаркан
(със съкращения)
пълния текст четете
на sm.a-bg.net

140 ГОДИНИ ПАРИЖКА КОМУНА

Грешките на Парижката комуна

На 2 април 1871 въоръжените отряди на Комуната встъпват в първия бой със силите на Версайските контрареволуционери. Сблъсъкът е изключително жесток, пленените федералисти са малтретираны и разстреляни. Комуната предприема ответни действия – „око за око“.

Парижката комуна съществува 72 дни – от 18 март до 28 май 1871. Френско-пруската война завършва плачевно за Франция, обсаждат столицата предизвиква мизерия и глад, които подпалват бунта на 4 септември 1870. Въстаналите маси принуждават Законодателното събрание да приеме декрет, с който се обявява Третата френска република. В началото на 1871 г. е съставено ново правителство „на националната отбрана“, оглавено от Луи Адолф Тиер, направи политическа кариера по време на Реставрацията на монархията и „еволуирал“ до консервативен републиканец, последователен противник на социалистическите идеи и особено нетърпим към идеологията на Прудон. Управлението на Тиер влошава положението на трудещите се и на 18 март избухва същинска революция, останала в историята като Парижка комуна. Тиер бяга във Версай. Париж остава под контрола на

Централен комитет, който провежда радикални мероприятия като разпускане на армията и полицията, замянана на държавните служители с изборни делегати, отмяна на наема за жилища и анулиране на дълговете към заложните къщи. Предават се предприятията на работниците, експроприират се църковните имоти, извършват се и много други преобразования.

Характерът на тези действия рязко се различава от марксистките доктрини, преобладават други схващания за организиране на социално-икономическите отношения – тези на Бланки и на Прудон. Поради това Комуната често е непоследователна, колебаеща се между якобинска революционна диктатура и широка демократична автономия на общините. Съставът на Съвета на Централния комитет след изборите от 26 март е показателен: по социален критерий – 31 работници, 28 представители на интелигенцията (журналисти, лекари, учители и т. н.), 18 чиновници, 2 офицери и 2 гребни търговци; по политическа принадлежност – 32 якобинци (революционни демократи), 16 прудонисти, 12 бланкисти, 7 революционни социалисти (симпатизиращи както на марксизма, така и на идеите на Бакунин), 4 твърди

пропуснатият момент за решително настъпление се оказва съдбоносен

бакунисти, 10 безпартийни демократи и социалисти.

30 души са били членове на Интернационал, по време на съществуването на който анархизмът решително къса с марксизма заради непримирими идейни противоречия.

За Парижката комуна вестникът ни е писал неведнъж – самите събития, хронологията им, цитирали сме изказвания на световно известни мислители, преброявали сме скъпите ѝ жертви. Тук обаче искаме да подчертаем

грешките на този смел опит да се построи общество без потисничество, без насилие и принуда. Актуалността на този акцент е във връзка със случващото се сега в Арабския свят, където се повтарят в този или онзи вид същите грешки, заради които реакцията взема надмощие, краде от народите скъпо платения порив към свобода и справедливост.

Преди всичко грешката на Комуната е в нейната негостатъчна решителност и настъпателност. Париж протакат да се обърне към провинцията директно, затова стихийно възникващите в страната комуни са смазани, без да успеят да се подкрепят взаимно.

Другата грешка е липсата на ясно единно виждане за модела на бъдещото общество, от която липса следва тъпчене на едно място. Такава колебливост е проявена например по отношение на институцията на частната собственост – Централният комитет не посяга на трезорите на Националната банка, не се възползва от наличните там средства. От друга страна, вероятно при повече инициативност по въпросите на активната защита на революцията, антиавторитарният дух на Комуната би превърнал тази съдбоносна

тактическа слабост в стратегическо предимство при самото изграждане на новия живот.

Уви, комунарите-федералисти не предприемат военно настъпление срещу реакционните сили, докато имат време, и пропускат шанса 1871 г. да даде началото на втора европейска революционна вълна след 1848, която да омаломощи окончателно реакционните сили. Същото се случва по-късно и с Кронщадското въстание от 1921 г., когато моряците отказват да превземат крепостите във Финския залив и преминават в отбрана, която се оказва гибелна за тях.

Самоорганизацията, социално-икономическите промени, и то такива, които радикално късат със старите модели и практики, ако не вървят успоредно с мерки за офанзивна самозащита, позволяват на контрареволуцията да се окопоти, което е не по-малко фатална грешка от това да хвърлиш огромна енергия за свалянето на един диктатор, за да го смениш с неговото обкръжение – точно това, което наблюдаваме в Тунис, Египет, до голяма степен и в Либия сега, както и което помним от събитията в Източна Европа преди двайсетина години. •

Христо Николов

75 ГОДИНИ ОТ ИСПАНСКАТА РЕВОЛЮЦИЯ

Уроците от гражданската война

ТРИ ИНТЕРВЮТА ПО СЛУЧАЙ 75 ГОДИНИ ОТ ИСПАНСКАТА РЕВОЛЮЦИЯ

ИНТЕРВЮ С ХОЗЕ ПЕЙРАЦ

В момента на военния пуч от юли 1936 вие бяхте в Барселона?

Да, но аз не участвах в сраженията в центъра на Барселона, понеже бях в предградието Хоспиталет. Нашият квартал внимаваше какво става в намиращото се в съседство историческо селище Санс. Бяхме близо до една важна казарма – на пехотата от Бруш – и мислехме, че войските ще атакуват Барселона от запад, където бяхме ние. Имахме малко оръжия. В моята група бяхме петима с един-единствен пистолет. Щастие е, че военните не влязоха от тази страна, защото нямаше да направим кой знае какво. Те нападناха през централния булевард Диагонал, проникнаха в центъра на града и завзеха цяла Барселона с изключение на седалището на правителството. Държаха пощата, телефонната централа, хотел Риц, площад Каталония, пред университета и стигнаха чак до площад Испания. Войските контролираха цяла Барселона. Случилото се после е трудно обяснимо. То е свързано с реакцията на народа, от която СНТ съумя веднага да спечели в този психологически момент, за да про-

мени курса на събитията. Що се отнася до мен, аз участвах в атаката на Пехотинската казарма с други анархистки групи. Тя беше изоставена от главните войсковы части, насочили се към центъра, и ние завзехме картечници, карабини, гранати – цял арсенал, което не беше за пренебрегване по-нататък.

Отговорът на пуча беше ли резултат на планирана и ръководена акция, или се дължеше на спонтанността?

Мисля, че имаше много спонтанност, която понякога е по-ефикасна от методичното провеждане на военните операции, защото е непредвидима. Когато един шахматист мести една фигура върху дъската, неговият противник винаги може да намери отговор, за да попречи на плана му. Най-добрият начин да се блокират действията на една армия не винаги е да ѝ се противопостави друга армия, освен ако тя не е мощна или по-добре екипирана. Ако срещу една класическа армия, технически подготвена по старому, дисциплинирана и имаща стратегически познания, ти се опитваш да формираш друга армия от същия тип, загубата ти е 100% сигурна. Точно това се случи с нашата война. В Барселона

на 19 юли стана нещо съвършено различно: армията излезе на улицата и окупира стратегическите точки на града, но нейните командири оставиха огромни пространства и хората се промъкнаха навсякъде, стреляха от покривите, смесваха се с войниците и рушаха бойния им дух. Така малко по малко дисциплината рухна, вече никой не знаеше какво да прави, командири не можеха повече да командват, нито войниците се подчиняваха на заповедите им. Накрая, пред тях застана алтернативата – да се предадат или да загинат. Така беше спечелена битката за Барселона. Другояче казано, аз не съм сигурен, че ако имашме един прецизен план, нещата щяха да протекат толкова добре. Фактически, ние не получихме никакъв съвет, освен „да не спим“ и да се регрупираме в синдикалните клубове. А и оръжия ни липсваха, за да изработим един ефикасен боен план.

Вярно е че, атакувахме няколко оръжейни склада и няколко закотвени в пристанището кораби, но това не беше достатъчно. Трябваше да признаем и това, че гвардията за атака срещу безредиците беше по-скоро на наша страна, а жангармерията остана неутрална, което ни послужи много. Ако в този момент цивилната гвардия беше поела риска да застане на страната на армията, всичко щеше да стане доста по-сложно. Но повече от всичко, за нашата победа над армията допринесе войнственият дух на бойците-анархисти. Те имаха в активна си още много групи революционни ударни. Макар и недисциплинирани, те бяха тренирани в уличните боеве и имаха готовност за саможертва, без която борбата е невъзможна.

Имало ли е случаи на войнишки бунтове?

Не вярвам. Стана нещо друго. Имаше психологически момент, който бихме могли да наречем нарушаване на равновесието. Докато войникът има до себе си началник, който го командва, тежестта на дисциплината го кара да се подчинява, дори и да е анархист. Ние имашме цели зони, в които хиляди от нашите приятели не направиха нищо. В самата Сарагоса, където про-

тече конгресът на СНТ през май в една атмосфера на апотеоз, приятелите не мръднаха. Липсваше им инициативност като тази която имахме в Каталония. Това, което стана ясно в Барселона е, че докато войникът е в усмирителната риза на дисциплината, той е само една машина, която се подчинява на заповедите и стреля по своя баща или геца си. Но когато точката на равновесие се измести и ситуацията се обърне във вреда на военните, дисциплината рухва и войниците се разбунтуват. Когато тълпата в Барселона завзе оръдията на артилерийската част на една от казармите и започна да я обстрелва, дисциплината се срива, противникът беше напълно деморализиран и ние спечелихме сражението. С тези оръдия се приближихме до седалището на генералния щаб. Освен ако не иска да се самоубие, за един войник е много трудно да се противопостави на заповедите. Имало е в миналото случаи на неподчинение и опити да се превземе казармата Кармен в Сарагоса, но те пропаднаха и бунтовниците, сред които имаше и няколко офицери, бяха избити. Подобна история имаше през 1933 г. в Кордова, но такива случаи са съвсем редки. •

Превог Георги Константинов

135 ГОДИНИ ОТ АПРИЛСКОТО ВЪСТАНИЕ

Какви революционери (не) търсим

Създаването на демократична революционна организация изисква революционери, които да приемат правото на организацията да управлява дейността на отделните членове.

Може би голяма част от нашите революционери са били точно такива. Едва ли някой може да обвини Ботев или Левски в недемократичност. Разбира се, ситуацията може да изисква светкавични решения, може понякога малцината да са прави и да се убедят мнозината, когато решението е на живот и смърт. Това обаче не значи, че споменатите хора са имали проблеми с демократичността по принцип. Един Левски казва „В Българско не ще има цар, а „народно управление“ и „всекому своето““. На моя фон З. Стоянов описва Бенковски:

Не само в нашия, IV окръг, но по всичките друга окръзи из България не е имало апостол, който да се държи като Бенковски, да се явява по селата, намичан с оръжие и заобиколен от 10-15 души адютанти; а всеки е в състояние да разбере като какво впечатление е произвел той и на така въодушевеното население. Ето едно главно условие за неговия успех.“

Мисля, че е ясно как този човек би отговорил на въпроса „Като се освободи България

кого ще турим цар?“ Добре, че не е имало кой да му го зададе пред очите на летописеца, че иначе демократичността на пряното българско въстание щеше да омекне още. Малко по-късно Стоянов и Хлътев „направили няколко села насилствено бунтовници“, като им запалили къщите. Толкоз по въпроса за „народното управление“ от устава на БРЦК.

Но, ще каже някой, всичко това са приказки без отговор – Бенковски можеше и да не се натисне да яхне народа след като „го освободи“. Нещо повече, ще кажа аз – най-вероятно, преди да бъде опиянен от въстанието, Бенковски дори не си е правил илюзии, че то може да успее, камо ли да се гласи за началник. Не е ясно дали е прежалил главата си, преди да запали пожара, но си е давал ясна сметка, че целта на въстанието не може да бъде създаването на република. Ако е имал ясни планове за последствията от него, те ще да са били свързани с намесата на други държави:

– Моята цел е постигната вече! В сърцето на тиранина аз отворих такава люта рана, която никога няма да заздравей; а на Русия – нека тя заповяда! – каза той и отиде да седне при корена на един бук.

На въпроса доколко тази тактика (да чакаш Освобождение отвън) може да бъде ус-

пешна, един друг революционер е отговорил: „Който ни освободи, той ще ни зароби“. Макар да не се изпълнява буквално, тази мисъл се оказва пророческа. Един народ, на когото насил е запалена къщата, за да издигне вик за свобода, не може да бъде освободен, като му се натресе цар, който не говори езика му. Па било то и с „една от най-демократичните конституции за времето си“. Тъй че, каквито и сметки да си е правил Бенковски, не е имало как по този начин да се възцари справедливостта по нашите земи,

на било то и под корона върху главата му.

Но докато не можем да видим Гавраил Хлътев в амбици да стане властник – човекът е убит в края на въстанието, не бива да пропускаме кариерата на един друг апостол – Стефан Стамболов. Едва десетина години минават от „Не щеме ни богатство, не щеме ни пари“ до побойщата и униженията срещу негодните нему. След като приключва с „буйните песни“, като опира ножа до кокала, апостолът „се скрива неизвестно къде и оставя въстанието в своя окръг на собствената му съдба“. Днес обаче той е известен като „бележит български държавник, революционер, политик, поет и журналист“.

С такива хора начело можем да си представим какво би постигнала българската революция, дори да би имала шансове за успех. Може би същият исторически резултат – „не една, а цели две български държави“. А ако кандидатите за царе станеха повече и се намереха овце да вървят подире им, успехът можеше да е и по-голям.

Като стана дума за овце, трябва да отбележа още една категория революционери, която стои в основата на всички революции и... техните поражения. Не, това не

са онези хора, които подлъгали от големите приказки на апостолите за Бай Иван, от 15-те души охрана на Бенковски, от сляпата надежда и вярата в справедливостта, са си „запалили имотите“. Те не са овце. Те са просто хора, на които им е писнало да ги тъпчат и са се хванали за сламката. И са платили с главите си.

Овце са онези, които бляят в хор, когато вълкът е в гората, а като дойде на поляната, се крият зад гърба на другите – типичен пример от „Записките“ е войводата грядо Никола.

Не че обвинявам нашите революционери. Така са били поставени въпросите, такива отговори са им намерили. И в края на краищата са застанали с живота си за тях. Важно е обаче да не повтаряме техните грешки, а да мислим с главите си накъде сме тръгнали, какви хора можем да вземем с нас и как да вървим стъпка по стъпка. Защото с „Туркия ке падне 1876“ няма да направим нищо повече от един пожар, на бил той и повод за гордост у народа ни. Изобщо, както е казал Апостола, „Трябва зряло да се постъпва, та да бъдем бар с щогоде приготвени.“ •

Златко
(със съкращения)
пълния текст четете
на sm.a-bg.net

НИКОЙ НЕ Е ЗАБРАВЕН

„Под кръстосаното влияние на социализъм, анархизъм и толстоизъм се формираха разбиранията ми, но анархизмът като най-широка концепция и най-живнена философия, ми импонираше повече от всичко“ – записва Георги Жечев.

На 7 април се навършват 114 години от рождението му.

Четящите свързват неговото име с преводите на Толстой, Шолохов, Еренбург... Пишещите, които лично са го познавали, помнят живота му любопитство към всичко ново в литературата, безпогрешния му усет за истинското. Едва ли са много онези, които са чували подробности за сблъсъците на Георги Жечев-безвластника с властта. Докато е в състояние обаче, той пише. Спомените за политическата си работа, за издаваните вестници, за емигрантските времена в Париж и за комунистическите лаге-

Безвластник, артист, бохем

Георги Жечев, видян през неговите стихове, статии и спомени

ри, за приятелите и младостта.

В младежките години, по думите му, на интелигенцията е свойствена някаква горкиевщина – дълга коса, черни рубашки и пелерини. „Целият този реквизит – пише Георги Жечев – изглежда смешен, но беше неизбежен“. Към края на 1913 г. той вече е анархист. Предпочита да се нарича безвластник.

Всичко започва от разговорите с приятелите за свободата и свободната личност, с обсъждането на брошурите на Бакунин и Кропоткин. Тези занимания вървят успоредно с литературните. За него политиката и просветата, литературата ще бъдат заедно докрай.

През 1914 г. излиза стихосбирката „На другия бряг. Първи стихове и песни от Самогника“.

В непубликуваните досега мемоари Георги Жечев описва атмосферата на военните години. Противник е на войната. Отказва да служи. Избира да заживее нелегално. Това той оценява като решаващо за по-сетнешния си живот. „Спокойствие излъчва душата ми пред мисълта, че няма да покваря себе си.“

През юни 1919 г. е учредена Федерацията на анархистите-комунисти. Жечев и другарите му се поставят в услуга

Следващата година в Хасково организират първомайско шествие и митинг. Властта, както пише той, е респектирана и не се противопоставя. „По това време вместо стражарите да арестуват анархистите, самите анархисти често „арестуваха“ по някой стражар, домъкнаха го в клуба и за куриоз го караха да вика дори: „Да живее анархията!“

Игват годините на издателска и редакторска работа, на преводи. След атенцията в „Св. Неделя“ през 1925 г. заминава за Париж. „Тук се бяха събрали хиляди анархисти от различни страни – италианци, испанци, поляци, руснаци и българи – целият Бакунински интернационал, жаген за революционна дейност и борба... Тук, посред небивал идеен кипнеж, след кървавия възход на фашизма борците от различни националности си бяха дали среща, за да споделят помежду си опита и поуците от борбата, която бе стихнала временно, за да се разгори с нова сила.“ Жечев става член на Международната група за анархистически издания. В тази група е и Нестор Махно. Българинът се включва и в усилията за освобождаване на Сако и Ванцети, а и на руските анархисти, тикнати в съветските затвори. Още тогава се разделя с илюзиите за

революцията в Русия. „Странно беше, че оцелелите от фашистката реакция борци трябваше да протестират и се борят срещу реакцията и преследванията в „пролетарското отечество!“

За Махно е записал: „Махно беше рядка, легендарна личност. Голямата роля, която той бе изгрял в руската революция, бе му спечелила световна популярност и самото му име беше цяла програма. В живота на анархистическата емиграция в Париж Махно взимаше живо участие, главно с личните си връзки и срещи с дейци от различни националности... Понеже не владееше френски, Махно не правеше публични доклади освен на руски, и то в тесен кръг, въпреки че беше добър оратор. Той се интересуваше живо от световното движение и поддържаше връзки с много страни в Европа и Америка.“ С тези емигрантски спомени завършват непубликуваните мемоари на Георги Жечев. Отделен том „Пленници в родна страна“ описва издържаните с достойнство изпитания на комунистическите лагери Богданов дол и Белене. Списание „Летописи“ публикува през 1991 г. този разказ.

Между емиграцията 1925-1927 г. и комунистическата диктатура в България е периодът на вестник „Мисъл

и воля“. Вестникът излиза от 21 септември 1930 до 24 март 1935 г. В кафене „Роял“, което постепенно се превръща в клуб на левите писатели и се схваща от тях като противовес на кръга от кафене „Цар Освободител“, се събират Людмил Стоянов, Иван Хаджимарчев, Иван Мешеков, Цветан Минков, Гюнчо Белев... „Мисъл и воля“ няма редакционна колегия в смисъла от тоталитарните времена. Тази роля играе „щабът“, както го нарича Георги Жечев, а там най-дейно участие взимал Николай Хрелков. „Тук през деня, а вечер в съседното до кафенето едноименно аперитивче „Роял“ заседанията на „щаб“ понякога продължаваха до госта дълго.“

Вестникът поддържа идеята линия, но не робува на предрасъдъци. „Ние не можем и не трябва да искаме от хората да мислят напълно и във всичко като нас. И ако това трябва да бъде така по отношение на нашия социален идеал, толкова по-необходимо е то в областта на изкуството“, обяснява Георги Жечев важната разлика между безвластието и нормативната „естетика“ на большевишкия режим. •

Георги Ив. Жечев
(със съкращения)
пълния текст четете
на sm.a-bg.net

Априлските въстания

Априлското въстание избухва на 20 април (стар стил) 1876 в Копривщица

Революционната мрежа (БРЦК ВРО) успява да се възстанови след залавянето и обесването на Васил Левски, но самото въстание е подготвено набързо, за няколко седмици, а и започва даже преди този кратък установен срок. Решението е взето от неколцина апостоли, на т. нар. ГюргеВСКИ революционен комитет, и се дължи на техните усилия. Страната е разделена на пет революционни окръга: **Търновски** (Стефан Стамболов, Христо Караминков и Георги Измирлиев), **Сливенски** (Иларион Драгостинов, Стоил войвода и Георги Обретенов), **Врачански** (главен апостол Стоян Заимов, помощници Никола Обретенов, Георги Апостолов и Никола Славков), **Пловдивски** (Панайот Волов, Георги Бенковски, Георги Икономов и Захари Стоянов), **Софийски** (Никола Обретенов и Никола Славков). Въпреки че Македония не е включена (Левски не е имал доверие на Димитър Общи, и с право, както знаем днес, затова ВРО не се разпростира нататък), бунтът пламва и по поречието на реките Струма и Брегалница – т. нар. Разловско въстание, организирано от солунската група „Българска зора“.

Сформира се чета от над 60 души, предвождана от поп Стоян Разловски и Димитър Попгеоргиев.

Най-сериозно сколасват да се подготвят за бунта в IV и I окръзи, единствено в IV окръг се създава постоянно действаща въстаническа милиция. Във Врачанско, предвид назряващата война със Сърбия, Османската империя струлва много войски.

Въстанието не е подкрепено от никаква външна сила. Опитите да се внесе оръжие от Русия са възпрепятствани от царското правителство – самоинициативата на българите не влизала в плановете им.

Априлският порив към свобода окончателно е смазан на 23 май стар стил. Загиват между 30 и 100 хиляди души...

В учебниците по история се твърди, че въстанието било опит за национална буржоазна революция. Трудно се вярва на такова определение. Още през 1871 Левски определя, че освободена чрез повсеместна революция на народа България ще бъде „демократска република“, която гарантира равенството на всички жители без значение техния етнос и религия. В същия дух са политическите възгледи на федералиста Любен Каравелов, още по-далеч отива бакунистът и прудонист Хрис-

то Ботев (четата му, слизайки на Козлодуйския бряг, е носела позиви на турски, в които приканва бедняците да се надигнат срещу бейовете и чорбаджиите). Като добавим и множеството факти на директно предателство на българските чорбаджии, редно е да направим извода, че Априлското въстание е истинска народна революция с белези, рязко отличаващи се както от типичните буржоазни, така и от националистическите „ценности“.

Великденското въстание (24-30 април 1916) в Дъблин, Ирландия

започва в разгара на Първата световна война. Целта му е да провъзгласи независимостта на Ирландия от британската корона. Няма единодушие по въпроса за управлението на страната, дори част от лидерите на въстанието предлагат германски принц за ирландски крал.

Борбата за независимост трае до 1921 г. В нея активно се включва Ирландската републиканска армия (основана през 1919) и завършва с подписване на мирно съглашение между Великобритания и Ирландия, която става доминион до 1937 г., след което е приета републиканска конституция.

През април 1919 в промишления град Лимерик, административен център на едноименно графство, докарват телата на убити бойци от ИРА, загинали при опит да освободят от затвора свой другар. Погребението се превръща в многолюдна демонстрация и масови безредици. На 9 април английските власти въвеждат военно положение, което пречи на работниците от преградията да стигат до работните си места в центъра. Пет дни по-късно Съветът на профсъюзите на Лимерик обявява всеобща стачка, която парализира цялото графство. На 15 април Стачният комитет получава от стачкуващите пълномощия на местна власт, започва организиране на разпределение на стоки от първа необходимост, въвежда регулации на цените на хранителните продукти, дори печата собствени чекове, заместващи парите. Издава свои вестници, в които призовава цялата страна към стачни действия.

Английското правителство е принудено да преговаря и предлага отстъпки. Стачният комитет, обезкуражен от липсата на отклик на призивите за всеобща стачка, приема съглашението на 27 април, с което приключва и съществуването на

Лимерикската съветска република.

„Революцията на карамфилите“ е военен преврат в Португалия,

извършен на 25 април 1974 г. от група офицери с леви убеждения. Превратът е насочен срещу наследника на диктатора Антонио Салазар и фашисткия характер на управлението, опростаило страната. През 1973 г. Португалия е най-бедната в Западна Европа. Антифашистката хунта провежда забележителни, социалистически по дух реформи и страната гръбна напред. Впечатляващ е и отказът кръвопролития от репресии като начин на управление, което прави силно впечатление на световната общественост, възражда опозицията в Испания и Гърция, дава надежди на социалистите в цяла Европа. Рухва и последната колониална империя.

Военните стигат до загънена улица, защото реални социалистически отношения не могат да се строят под държавна шапка. През 1976 г. хунтата предава властта на политическите партии, Португалия поема по пътя на либералния модел, макар и с известни рамки на социалност. •

Шаркан

117 ГОДИНИ ОТ РОЖДЕНИЕТО НА ГЕОРГИ ШЕЙТАНОВ

Георги Шейтанов

През лятото на 1913 г., заедно с другарите му, решават да запалят архива на Ямболския окръжен съд, за да изгорят делата към техни другари революционери. Една вечер, връщайки се от кино, Георги Шейтанов, Делю и Стефан спират пред Окръжния съд и отварят прозореца, Георги влиза в стаята, където е архивът, залива го с газ и го запалва. После тримата, доволни, че са извършили смела революционна акция, се разотиват. След тях минувачи забелязват, че има пожар и не след дълго той е загасен. При огледа полицията намира книжна запушалка, квитанция от фирмата „Слав Чобанов“ – баща на Стефан. При разпита той казва, че газта е купена от Делю. Братът на Георги, Иван, разказва: „Спомням си, беше през 1913 г. Бях с баща ми и Георги. Дойде конен стражар и каза, че Георги е арестуван. На другата сутрин занесох ядене в участъка на брат ми и на Стефан. Повикаха ме с ръка и аз отидох безпрепятствено до решетката на кауша и разговарях с тях... •

8 АПРИЛ – ДЕН НА РОМИТЕ

Генетично солидарните

На 8 април 1971 г. в Лондон се провежда Първият цигански конгрес. Конгресът приема общоромски химн и знаме. Знамето изобразява синьо небе, зелена земя и червено колело от каруца, което символизира постоянното движение.

От 1992 г., по предложение на Романо Юнион, ООН и ЕС, 8 април е обявен за Международен ден на ромите.

Ромите представляват общност от около 80 етнически групи, които говорят на не по-малко от 30 различни диалекта с известен брой общи думи. Общност ги прави общият им произход и признанието на т. нар. „цигански закон“. Известни са със своя консерватизъм, с често критикувани от другите народи обичаи, възрастовата йерархия и много други черти, някои с основание неприятни, но и такива, които бугят възхищение. За ромите има много митове и заблуди, повърхностни съждения и твърде противоречиви предположения какво именно ги прави такива, каквито са. Едно обаче е сигурно – в социално отношение мнозинството цигани бедстват, а властта непрекъснато ги използва по най-различни начини за свои интереси и срещу

целия народ. Реална интеграция не се осъществява. Тя не носи изгода на никоя политическа сила, включително и на ромските организации, които предпочитат да бъдат лобисти за специални групови привилегии (нещо, неприемливо дори за либералната идеология, какво да кажем за анархизма, при който привилегиите са един от ключовите белези на неравенството, срещу което се борим), както и усвояване на европейски фондове тъкмо поради плачевното състояние на своя етнос. Организираните престъпни групировки експлоатират обик-

новените роме, използвайки циганските традиции и солидарността пред често нарочно подклажданата враждебност към тях от страна на основния етнос в страната.

В същото време прословутата циганска солидарност обхваща далеч не всички кланове, рогове и групи на циганското малцинство.

Редакцията имаше желанието да подготви по-обширен материал, който трябваше да съдържа беседа с представители на ромски организации по маркираните по-горе въпроси. За съжаление, след първоначалното им съгласие, отговори не последваха. Не пристигна и пряк отказ.

Ощетени са обикновените хора, които, освен на държава, робуват и на паразитите от собствения си етнос. И рано или късно те ще осъзнаят това. •

Христо Николов

Скръбна вест

На 7 март 2011 г., на 95 години почина нашият гругар

Георги Калчев

роген на 13.09.1915 г. Поклон пред паметта му! •

ВЕЧЕ И В КНИЖАРНИЦА „НИСИМ“

Анархистка литература можете да намерите вече и в книжарница „Нисим“ на бул. Васил Левски 59 в София на обявените в каталога цени.

ПОЛЕЗНИ КНИГИ НА НИСКИ ЦЕНИ

КНИГИ:	
1. Основи на безвластието – Г. Хаджиев	1 лв
2. Национално освобождение и безвластие – Г. Хаджиев	1 лв
3. Вчерашни, днешни и утрешни проблеми – Г. Хаджиев	1 лв
4. История на безвластническото движение в България – Г. Хаджиев	1 лв
5. Моя път (спомени в два тома) – Г. Хаджиев	2x1 лв
6. Феноменът Махно – П. Аршинов	1 лв
7. Заблужденията на марксизма – Пиер Рамю	1 лв
8. Събитието на века – анархистическа Испания – Г. Левал	1 лв
9. Взаимопомощта – фактор на еволюцията – П. Кропоткин	1 лв
10. Краят на държавата и капитала – Г. Константинов	3 лв
11. С думи вместо с куршуми – Г. Константинов	5 лв
12. Възможна ли беше съпротивата срещу ДС? – Г. Константинов	3 лв
13. Национализъм и култура – Рудолф Рокер	2 лв
14. Национализъм и култура – Рудолф Рокер том II	5 лв
15. Избрани страници за и от него – Михаил Бакунин	2 лв
16. Барутни (по)мисли – Г. Константинов	5 лв
17. Хляб и свобода – П. Кропоткин	4 лв
18. Ставайте, робове – Г. Константинов	5 лв
19. Досие на обект №1218 – Александър Наков	2 лв
20. Спомени за израстването – Христо Колев ГОЛЕМИЯ	6 лв
21. Адски калейдоскоп (в два тома) – Г. Константинов	2x5 лв
22. Преобразуването на обществото или екоанархизмът – М. Букчин	5 лв
23. Един проект за социална революция – ФАФ	2 лв
24. Спомени – Стоян Цолов	5 лв
25. Статии – Георги Божилов	10 лв
26. Христо Ботев – Евгений Волков	5 лв
27. Живот под черен небосвод – Георги Божилов	7 лв
28. Напред и ако пътят води към Голгота! – Георги Константинов	7 лв
29. Свободата, Санчо, е велико нещо! – Георги Константинов	7 лв
30. Спомени за бъдещето – Желязко Петков	5 лв
31. Последните Чапая – Никола Тенджерков	5 лв
32. Достоевн живот – Трифон Терзийски	4 лв
33. Лични откровения – Георги Божилов	7 лв
БРОШУРИ:	
1. Стопанисването на земята – Г. Хаджиев	0,50 лв
2. Проблемът за организацията на анархизма – Г. Хаджиев	0,50 лв
3. Що е анархизъм?	0,50 лв
4. Отговор на една върваща – С. Фор	0,50 лв
5. За общината	0,50 лв
6. Федерализъм и централизъм – Рудолф Рокер	0,50 лв
7. Крахът на руския държавен комунизъм – Рудолф Рокер	1 лв
8. Килифаревско народно въстание и килифаревска чета	1 лв

Тези книги и нови заглавия можете да купите от антикварната книжарница на пл. „Славейков“ №7. Някои от тях могат да се намерят и в книжарницата на бул. Дондуков срещу Първа английска гимназия. Същите още могат да бъдат поръчани и изпратени от Александър Методиев Наков, Перник, ул. „Република“ №4, тел. 076-631 388.

АНАРХОКАЛЕНДАР

- На 01.04.1966 г. в Букурещ умира авторът на „Осъдени души“ и „Поручик Бенц“ – Димитър Тодоров Димов.
- На 05.04.1928 г. край Троян се самоубива легендарният анархист Васил Стоянов Попов (Героя).
- На 06.04.1885 г. в Испания излиза първият нелегален вестник „Социална революция“.
- На 07.04.1897 г. в Хасково е роден Георги Жечев Текелиев, анархист, писател и редактор на анархистки издания.
- На 08.04.2004 г. в гр. Казанлък умира анархистът и есперантист Ганчо Лазаров Дамянов, прекарал дълги години в болшевишките душезубки, активен сътрудник на в. „Свободна мисъл“ и член на федеративния секретариат на ФАБ.
- На 08.04.1951 г. в Ихтиманския балкан са убити от болшевишката милиция анархистите Вяло Генев Пантулов и Ангел Тенев от с. Бяло поле, Старозагорско.
- На 08.04.1978 г. в Париж умира френско-испанският анархист и теоретик Гастон Левал.
- На 14.04.1993 г. в гр. Кюстендил умира анархистът Борислав Мянков, участвал в испанската революция и прекарал след това дълги години в болшевишките концлагери.
- На 16.04.1925 г. е извършен атентатът в катедралата „Света Неделя“ в София, дело на болшевиките.
- На 17.04.1925 г. в местността „Градище“ край Габрово са убити анархистите четници Милчо Станев Мишев и Томчо Иванов Попов.
- На 20.04.1899 г. в гр. Ески Фочи, Смирна (Турция) е роден анархистът Тодор Михалчев Бакаларов (г-р Михалчев).
- На 21.04.1841 г. в гр. Толедо е роден испанският теоретик и историк на анархизма Анселмо Лоренцо.
- На 26.04.1931 г. в София излиза хуманитарният анархистически вестник „Дармаган“.
- На 27.04.1925 г. в махала Богдановци до Габрово е убит основателят на Габровската анархистка чета Илия Николов Шаханов (Шанов).
- На 28.04.1903 г. Павел Поцев Шатев взривява парахода „Гвадалкивир“ на френската компания „Месажиери Маритим“ на път от Солун за Цариград.
- На 29.04.1903 г. Йордан Попйорданов (Орцето) взривява „Банк Отоман“ в Солун.
- На 30.04.1903 г. при опит да влезе в телеграфната станция на ул. „Сабри Паша“ в Солун е убит анархистът Коста Кирков.
- През април 1925 г. са убити от полицията анархистките Рахила Ангелова и Иванка Симеонова.

Помощи за „Свободна мисъл“

1. П. Д. З. 10 лева
2. Станчо Кърпаров, Бъта 10 лева
3. Георги Константинов, София 100 лева
4. Антон Николов, Париж 100 лева
5. Александър Наков, Перник 10 лева

БАНКОВА СМЕТКА В ЛЕВА (IBAN):

BG86 UBBS 8261 1010 0473 10

Т Б О Б Б А Д, К Л О Н П Е Р Н И К

ФАБ БЛАГОДАРИ ЗА ОКАЗАНАТА ПОДКРЕПА!

Вестник „Свободна мисъл“ не печели от реклами или обяви и не е спонсориран от никакви патриотични бизнесмени и затова не изплаща хонорари. Редакцията приема материали, написани грамотно на стандартни машинописни страници – 30 реда на страница, 55 знака на ред или набрани на компютър. Всеки автор носи отговорността за съобщените факти и твърдения! Ръкописи не се рецензират и не се връщат!

сайт на ФАБ:

www.anarchy.bg

сайт на „Свободна мисъл“:

sm.a-bg.net

имейл на ФАБ:

fab@a-bg.org

телефон за връзка с ФАБ

0896 613 727

адрес на редакцията

София, ЖК Надежда, пощенски клон 1220, пощенска кутия 59

отговорен редактор
предпечатна подготовка
печат

А. Ванчев
Свободна мисъл
Воленпринт

АБОНАМЕНТ 2011

СВОБОДНА МИСЪЛ

Драги читатели, Абонаментът за вестник „Свободна мисъл“ МОЖЕ ДА СТАВА ДО 15-ТО ЧИСЛО НА ВСЕКИ МЕСЕЦ ВЪВ ВСИЧКИ пощенски клонове на страната. За 1 година – 6,00 лв; за 6 месеца – 3,00 лв; за 3 месеца – 1,50 лв. Цена на един брой – 0,50 ст.

Каталожен номер 649

